

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
NİĞDE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**NİĞDE İLİ 2018 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

NİĞDE - 2019

ÖNSÖZ

İl Çevre Durum Raporları, illerin çevreye ilişkin tüm değerlerinin bir plan içinde toplandığı, kalkınma politikalarını benimserken çevrenin de korunmasında, ekosistemlerin devamlılığının sağlanmasında, insan ihtiyaçları ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında, Çevre ve Şehircilik politikalarının geliştirilmesinde önemli kaynak teşkil etmektedir. Bu rapor, Niğde İli açısından çevre konusuna her yönüyle genel bir bakış sunmaktadır. Çevre, tüm canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır.

Sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi ancak sağlıklı bir çevrede mümkündür. Çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konularında gösterilen çabaların gayesi, tüm canlıların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamalarının sağlanmasıdır. Evsel ve endüstriyel atıklar, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği ve gürültü kirliliği gibi etkenler tüm canlıların beden ve ruh sağlığını etkilemekte ve doğanın dengesini bozmaktadır. Unutmayalım ki, Dünyamız çabuk kirlenecek kadar küçük, kolay temizlenemeyecek kadar büyüktür.

İl Müdürlüğümüz; ilimizdeki çevre sorunları ile ilgili olarak, kuruluşundan bu yana ilgili yönetmelikler çerçevesinde ekolojik sistemin korunması ve iyileştirilmesi, her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi, ilimizin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin oluşması için bir çok kurum ve kuruluş ile işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir. Bu doğrultuda; İlimizdeki çevre ile ilgili konuların toplumun her kesimine ulaşması ve çevreye ilişkin iletişimin sağlanması amacıyla hazırlanan bu raporun çevre bilincinin yerleşmesine ve yaygınlaşmasına katkıda bulunacağını umuyorum. 2018 yılı Niğde İl Çevre Durum Raporunun hazırlanmasında desteğini esirgemeyen tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ve Müdürlüğümüz personeline emeklerinden dolayı teşekkür eder, tüm okuyucuların faydalanabileceği bir doküman olmasını dilerim.

Hamdi Görkem GENÇTÜRK
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA.....	5
A.1. HAVA KALİTESİ	5
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN ÖGELER	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI.....	11
A.5. EGZOZ GAZI EMİSYON KONTROLÜ	12
A.6. GÜRÜLTÜ	12
A.7. TEMİZ HAVA EYLEM PLANLARI	13
A.8. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	13
A.9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	13
B. SU VE SU KAYNAKLARI	14
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	14
B.1.1. Yüzeysel Sular	14
<i>B.1.1.1. Akarsular.....</i>	<i>14</i>
<i>B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar .....</i>	<i>14</i>
B.1.2. Yeraltı Suları	15
<i>B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri .....</i>	<i>15</i>
B.1.3. Denizler.....	15
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ.....	15
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	16
B.3.1. Noktasal kaynaklar	16
<i>B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....</i>	<i>16</i>
<i>B.3.1.2. Evsel Kaynaklar .....</i>	<i>16</i>
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	17
<i>B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....</i>	<i>17</i>
<i>B.3.2.2. Diğer .....</i>	<i>17</i>
B.4. DENİZ KIYI SULARININ KİRLİLİK DURUMU	17
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	17
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	17
<i>B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti .....</i>	<i>17</i>
<i>B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti.....</i>	<i>18</i>
<i>B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb. ....</i>	<i>18</i>
B.5.2. Sulama	18
<i>B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı .....</i>	<i>19</i>
<i>B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı .....</i>	<i>19</i>
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	19
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	19
B.5.5. Rekreatyonel Su Kullanımı	20
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI.....	20
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri.....	20
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	23
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	23
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	23
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	23

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	23
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	24
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar .	24
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	24
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	25
C. ATIK.....	26
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	26
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI (2017 VERİSİ MEVCUT).....	29
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	29
C.3.1. Eğitimler.....	29
C.3.5. Ekipman	29
C.3.6. Kompost.....	29
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	29
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	31
C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR.....	32
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	33
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	34
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)	35
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR (AEEE)	35
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ (HURDA) ARAÇLAR.....	36
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	36
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	37
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül.....	37
C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	37
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	38
C.14. MADEN ATIKLARI	38
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	38
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	40
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	40
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	40
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	41
D.1. FLORA	41
D.2. FAUNA	42
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	42
D.4. ÇAYIR VE MERA	43
D.5. SULAK ALANLAR	44
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI.....	44
E. ARAZİ KULLANIMI.....	51
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	51
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	53
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	53
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	54
F.1. ÇED İŞLEMLERİ	54
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	55

F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	55
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	56
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ.....	56
G.2. ŞİKAYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	57
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	57
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	58
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	58
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	59

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	6
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	6
Çizelge A.3 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri	7
Çizelge A.4 – Niğde ilinde sürekli emisyon ölçüm sistemleri tesis ve baca sayısı	7
Çizelge A.5 - Niğde ilinde 2018 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	9
Çizelge A.6 – Niğde ilinde 2018 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	10
Çizelge A.7 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan doğalgaz miktarı	10
Çizelge A.8 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan fuel-oil miktarı	10
Çizelge A.9 - Niğde ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	10
Çizelge A.10 - Niğde ilinde 2018 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	12
Çizelge A.11 - 2018 yılında Niğde ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	12
Çizelge A.12 – Niğde ilinin akarsuları	14
Çizelge A.13 - Niğde ilinde mevcut sulama göletleri	15
Çizelge A.14– Niğde ilinin yeraltı suyu potansiyeli	15
Çizelge A.15 - Niğde ilinde 2018 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	16
Çizelge B.16 – Niğde ilinde 2018 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	22
Çizelge B.17 – Niğde ilinde 2018 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu	23
Çizelge B.18 - Niğde ilinde 2018 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	24
Çizelge B.19 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları.....	24
Çizelge B.20 - Niğde ilinde 2018 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	25
Çizelge B.21 - Niğde ilinde 2018 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	25
Çizelge C.22 – Niğde ilinde 2018 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	27
Çizelge C.23 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler	29
Çizelge C.24 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar.....	29
Çizelge C.25 - Niğde ilinde 2018 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	29
Çizelge C.26 - 2018 yılında Niğde ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı	30
Çizelge C27 - 2018 yılında Niğde ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	30
Çizelge C.28 - 2018 yılında Niğde ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	30
Çizelge C.29 – 2018 yılında Niğde ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu	31
Çizelge C.30 - Niğde ilinde 2017 yılında atık işleme ve miktarı	31

Çizelge C.31 – Niğde ilinde atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	33
Çizelge C.32 – Niğde ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)	34
Çizelge C.33 - Niğde ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)	34
Çizelge C.34 – Niğde ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler.....	34
Çizelge C.35 – Niğde ilinde 2018 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	35
Çizelge C.36 – Niğde ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	35
Çizelge C.37 – Niğde ilinde 2018 Yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	35
Çizelge C.38 - Niğde ilinde 2018 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı	36
Çizelge C.39 – Niğde ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	36
Çizelge C.40 – 2018 yılında Niğde ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	38
Çizelge C.41 - Niğde ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	38
Çizelge C.42 – Niğde ilinde 2018 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	38
Çizelge C.43 – Niğde ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	39
Çizelge Ç.44 – Niğde ilinde 2018 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	40
Çizelge Ç.45 – Niğde ilinde 2018 yılında BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	40
Çizelge D.46 – Niğde ilinde doğal sit alanları	45
Çizelge E.47 – 2018 yılı için Niğde ilinde arazilerin kullanımına göre arazi sınıflandırılması	51
Çizelge E.48 –Niğde İlinde Arazi Kullanım Durumu	52
Çizelge F.49 – Niğde ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2018 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	54
Çizelge F.50 – Niğde ilinde 2018 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	55
Çizelge G.51 - Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	56
Çizelge G.52 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	57
Çizelge G.53 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	57

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik A.1 - Niğde ilinde Niğde Merkez istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	11
Grafik A.2 - Niğde ilinde Niğde Merkez istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	11
Grafik A.3 – Niğde ilinde 2018 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	13
Grafik B.4 - Niğde ilinde 2018 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	18
Grafik A.5 - Niğde ilinde 2018 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	19
Grafik B.6 - Niğde ilinde 2018 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	20
Grafik B.7 – Niğde ilinde 2018 yılı atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı	21
Grafik C.8 – Yıl bazında Niğde ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	30
Grafik C.9 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi.....	31
Grafik C.10 – Niğde ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*	32
Grafik C.11 – Niğde ilinde 2018 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler	33
Grafik E.12 – Niğde ilinde 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	51
Grafik B.13 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	54
Grafik B.14 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	54
Grafik F.15 – Niğde ilinde 2018 yılında verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin sektörlere göre dağılımı.....	55
Grafik G.16 – Niğde ilinde ÇŞİM tarafından 2018 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	56
Grafik G.17 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	57
Grafik G.18 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı.....	58

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1 – Niğde ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	10
Harita D.2 - Tepebağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı	47
Harita D.3 - Kayardı Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı.....	49
Harita E.4 - Kırşehir-Aksaray-Niğde-Nevşehir Çevre Düzeni Planı	53

GİRİŞ

Niğde, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinin güneydoğusunda ve Kapadokya bölgesinde yer alan merkezi Niğde kenti olan idari birimdir. Rakımı 1.229 m'dir. Aksaray, Nevşehir, Kayseri ve Konya illerine komşu olan Niğde, güneyde Bolkar Dağları ile İçel ilinden, güneydoğu ve doğudan Aladağlar'ın oluşturduğu doğal sınırlar ile de Adana ilinden ayrılır. Çamardı ve Ulukışla ilçeleri Akdeniz bölgesinde kalmaktadır.

Termal kaynakları, ören yerleri, zengin tarihi dokusu, doğal güzellikleri, dağ ve kış turizm olanakları kenti turizm merkezi yapan önemli unsurlardır.

Niğde İlinin nüfusu 2018 TÜİK verilerine göre 364.707' olup bir önceki yıla göre % 3,3' lük bir nüfus artışı gözlenmiştir.

Halkın esas geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Elma ağacı sayısında Niğde ili ülke sıralamasında ilk sırada yer alır. Ülke genelinde patates üretiminin ise % 25' lik bölümü bu ilde üretilir. Ancak Niğde Merkez Organize Sanayi, Bor Deri Organize Sanayi, halı fabrikası ve diğer küçük sanayi kolları Niğde halkı için önemli istihdam alanlarıdır. Geleneksel el sanatları bakımından Niğde önemli bir ildir. Niğde ilinde üretilen halılar dünyanın birçok ülkesinde müşteri bulmaktadır.

Niğde İl'inin en eski adının Nahita ya da Nakita olduğu öne sürülmektedir. Bu isme ilk kez İbn Bidi'de rastlanmıştır. Nakida adı kimi zaman Nekide olarak da kullanılmış, 14. yüzyılda aynı sözcük Arap harfleriyle Nîkde, daha sonrada nîkde olarak okunacak biçimde yazılmıştır. Cumhuriyet'ten sonra bu ad, Niğde'ye dönüştürülmüştür.

Niğde'nin antik tarihine ait bilgileri bölgede yapılan Bahçeli Köşk Höyüğü, Altunhisar Pınarbaşı Höyüğü, Çamardı Celaller Höyüğü, Göllüdağ Ören ve Divaralı Höyüğü kazılarında elde edebiliyoruz. Bu bilgilere dayanarak Niğde Tarihi MÖ 7000-5500'lü yıllardan itibaren başlatmamız mümkün olabilmektedir. Niğde yöresi, Hititlerin döneminde Tabal Konfederasyonu içinde bulunması nedeniyle, Tabal Toprakları diye anılıyordu. Tabal'ın geç Hititler dönemi merkezi Tuvanuva'da (Tyana) bugünkü Kemerhisar'dı. Niğde İç Anadolu Bölgesi'nin güney doğusundadır. Üç tarafı Toroslar'ın genç kıvrım dağları ile çevrilidir. Güneyi Orta Toroslar içerisinde yer alan Bolkarlar ve Aladağlar'ın kuzeye doğru kıvrımlanarak sokuldukları alan ile batısı ise Konya ovası ile birleşik Emen ovası sınırlanır. Matematiksel olarak 37 derece 25 dakika güney (S), 38 derece 58 dakika kuzey (N) paralelleri ile 33 derece 10 dakika batı (W) ve 35 derece 25 dakika doğu (E) meridyenleri arasında yer alır.

Kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya illeri ile komşu olan Niğde ili, güneyde Bolkar dağları ile Mersin, güneydoğu ve doğuda Aladağlar'ın oluşturduğu doğal sınırlar ile Adana illerinden ayrılır

Bu sınırlar içinde yaklaşık 779.522 hm² yüzölçümüne sahiptir. Kuzeyde Misli Ovası ve güneyde Bor Ovası bir kenara bırakıldığında, son derece yüksek, dağlık ve akarsularca yarılmış arızalı bir görünüme sahiptir. Deniz seviyesinden olan yükselti Bor Ovası'nda 1.000 metreyi bulurken, bu değer Misli Ovası kuzeyinde 1.350 metreye ulaşır.

Niğde'de Orta Anadolu'nun tipik kara iklimi görülür. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Yağışların kar hali kışın, yağmur haline ise ilkbaharda rastlanmaktadır.

Niğde ilinde sanayi 1980 senesinden sonra ve bilhassa son senelerde gelişmeye başlamıştır. 1964'te 10 kişiden fazla işçi çalıştıran sanayi işyeri 3 iken, günümüzde bu sayı 50'yi aşmıştır. Başlıca sanayi kuruluşları; Çimento Fabrikası, Bor Şeker Fabrikası, Un Fabrikaları, Peynir-tereyağı fabrikası, Niğde Meyve Suyu ve Gıda Sanayii, Beton Direk Fabrikası, Briket-tuğla Fabrikaları, Ulukışla Alçıtaşı İşletmesi, Otomobil Yedek Parça (rotbaşı, rotel ve rot çubuğu) Fabrikası. Ayrıca Niğde'de Tekir markalı su fabrikası ve doğal maden suyu üretim tesisi mevcuttur.

Niğde, Anadolu'nun buğday ambarı sayılan 10 il arasında yer alır. Türkiye'de en çok elma bu ilde Sazlıca kasabasında yetişir. Elmadan sonra patatesi meşhurdur Niğde ili beyaz baş lahanana üretiminde 2. sıradadır. Niğde'de Bor İlçesi'nde Kaynarca lahanası üretilmektedir. Lahana tarımı Kaynarca Köyü civarında yoğunlaşmıştır. Bunlara ilâveten baklagiller, ayçiçeği, patates, buğday, arpa, çavdar, fasulye, nohut, sarımsak ve şekerpancarı da yetişir.

Bağcılık da önemli yer tutar. İç Anadolu'da üzüm yetiştirmede en önde gelen illerendir. Gübreleme, sulama, modern tarım araçlarının kullanılması ve ilâçlama hızla artmaktadır. Her çeşit üründe verim seneden seneye artmaktadır.

Niğde doğal güzellikleri, kültürel varlıkları ve termal kaynakları ile turizm açısından önemli cazibelere sahiptir.

Niğde Etnografya ve Arkeoloji Müzesi; 1976'da yapılmıştır. Antik Çağa ait eserlerle, Selçuklu ve Osmanlı devrine ait 12 bin eser sergilenir. Akmedrese de müze olarak kullanılmaktadır.

Türkler öncesi eserler

Tyana Harabeleri: Bor ilçesinin Kemerhisar bucağı yakınındaki şehir kalıntıları, Hititlere ait ve M.Ö. 2000 yılında önemli bir merkez olan Tuvana şehrine aittir.

Göllüdağ Harabeleri: Niğde'nin 40 km kuzeyinde Bozköy ve Kömürcü köyleri arasında Göllüdağ'da bir Hitit şehridir. Şehir kalıntıları 3 km² dir ve surlarla çevrilidir. M.Ö. 8. asırda yangın neticesi yıkılmış ve bir daha yapılmamıştır. Savaş ve tapınak kalıntıları vardır.

Tyana Su Kemerleri: Kemerhisar-Bahçeli kasabaları arasında Roma devrinden kalma su kemerleridir.

Roma Havuzu: Bahçeli kasabasıdır. Etrafi mermerle çevrili Roma devrine ait bir havuzdur.

Eski Gümüşler Manastırı: Niğde'ye 8 km mesafede, Gümüşler kasabasıdır. Roma devrinde yapılmıştır.

Selçuklu ve Anadolu Beylikleri eserleri

Niğde Kalesi: Selçuklu Sultanı Birinci Alâaddin Keykubat yaptırmıştır. Selçuklu ve Osmanlı devirlerinde onarım gördüğü kitabe ve motiflerden anlaşılmaktadır. En son Fatih devrinde İshak Paşanın emriyle tâmir ettirilmiştir. Safevî ve Akkoyunlu tehlikesi sona erince kale tamir ettirilmemiştir. Kale üç surla çevrilmiştir. Fakat birçok yeri yıkılmış olan kalenin bedenlerinin bir kısmı evlerin duvarı olmuştur. Bugün tepenin kuzeydoğusunda bir hisarı içine alan kısım ayakta kalabilmiştir.

Alâaddin Camii: Birinci Alâaddin Keykubâd zamânında Niğde Sancakbeyi Zeyneddin Başara tarafından 1233'te yaptırılmıştır. Selçuklu sanatının günümüze kadar en iyi korunmuş eserlerinden olup, mihrap ve minberi çok güzel bir sanat âbidesidir. Niğde'nin en eski camisi olup Mîmar Sıddık bin Mahmud ve kardeşi Gazi yapmıştır. Sarı ve kül renkli kesme taştan yapılan câminin doğu kapısı son derece güzel geometrik motiflerle süslüdür. Cami süslemeleri bakımından Selçuklu devrinin en kıymetli eserlerinden biridir. Damalı minaresi camiye ayrı bir güzellik katmaktadır. Caminin kapısı yılın belli bir zamanında sabahın ilk ışıklarının kapıya vurmasıyla kapıda bir kız silüeti görülür. Rivayete göre caminin mimarı hükümdarın kızına âşık olur ve kızın güzelliğini motiflere işler.

Sungur Bey Câmii ve Türbesi: Moğol asıllı Sungur Bey tarafından 1335'te yaptırılmıştır. On sekizinci asırda geçirdiği yangından sonra yeniden yapılmıştır. Mimari özelliği ve taş işçiliği şahane olan caminin süslemeleri çok zengindir. İlk yapıldığında iki minareliydi. Caminin yanında Sungur Bey'e ait sekiz köşeli bir türbe vardır.

Şah Mescidi: Sungur Bey Camii yakınında olup 1413'de yaptırılmıştır. Kare plânlı bir camidir.

Hanım Camii: Alâeddin Tepesi'nin doğusunda olup 1452'de yapılmıştır. Arife Hanım tarafından tamir ettirildiği için Hanım Camii olarak bilinir. Karamanoğulları devri eseridir.

Ulu Cami (Bor): Bor ilçesindedir. Karamanoğlu Alâeddin Bey tarafından 1410'da yaptırılmıştır. Cami dikdörtgen biçimindedir.

Ak Medrese: Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından 1409'da yaptırılmıştır. Adını kapısındaki beyaz mermerden alır. Selçuklu mimari tarzının çok güzel bir örneğidir. Ali Bey Medresesi de denir. 1936'da restore edildikten sonra arkeoloji müzesi olarak kullanılmaktadır. Geometrik motiflerle süslü giriş kapısı çok güzeldir.

Hüdavend Hatun Türbesi: Hüdavend Hatun Türbesi Niğde'nin en önemli simgelerinden biridir. Moğol İlhanlı valisi Sungur Bey zamanında, Dördüncü Kılıç Arslan'ın kızı Hüdavend Hâtun tarafından 1312 senesinde yaptırılmıştır. Sekizgen plânlı yapı içten kubbe, dıştan piramit çatı ile örtülüdür. Doğusunda bulunan taçkapı yıldız geçmeler ve çeşitli motiflerle süslenmiştir.

Gündoğdu Türbesi: Hüdavend Hatun Kümbetinin yanındadır. 1344'te ölen Hakkı Besvap için yaptırılmıştır. Kare plânlı yapı içten kubbe, dıştan piramit çatı ile örtülüdür. Türbenin kapısı geometrik, bitki ve örgü motiflerinden meydana gelen kuşaklarla çevrilidir.

Sungurbey Kütüphanesi: Emîr-ül-ümerâ Seyfeddîn Sungur Ağa tarafından 1335 senesinde yaptırılmıştır. Günümüzde İl Halk Kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Osmanlı Devleti eserleri

Paşa Camii; On beşinci asra ait Osmanlı eseridir. Ali Paşa tarafından yaptırılan camiyi oğlu Murad Paşa genişletmiştir. 1909'da tamir gören caminin yanında türbe ve çeşme vardır.

Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı; Ulukışla ilçesinde yer almaktadır. 1615-1616 yıllarında Osmanlı sadrazamlarından Mehmet Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğundan günümüze kadar yaşayan en büyük kervansaraylardan olma özelliğini taşımaktadır. 2006-2007 yıllarında Kayseri Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir.

Dışarı Camii; On altıncı asır Osmanlı eseridir. Tek kubbelidir. İnce işçilikli ve sedef kakmalı minber Sungur Bey Camiinden getirilmiştir.

Niğde Kalesi Saat Kulesi; Niğde Saat Kulesi 19. yüzyıl Osmanlı eseridir. Kalenin eski batı burcu üzerine yapılmış bulunan saat kulesi 19. yüzyıla tarihlenir. Niğde'nin sembolü olarak da kabul edilir. Kitabesi olmadığı için hakkında fazla bilgi yoktur.

Kiliseler; Niğde'de, 1800'lü yılların başlarında yapılmış il, ilçe ve köylerde birçok kilise bulunmaktadır. Mimari yapı tarzları birbirine çok yakındır. Dikdörtgen, basit haç planlı, üç nefli, üç apsisli, yarı açık narteksli, kırma çatılı ve yontu taştan yapılmış bazilikalardır. Mimarisine büyük önem verilen çatı kaplamaları çeşitlilik arz eder. İç bezemelerindeki kalem işlerinde geç dönem Türk-Barok üslubunun izleri görülür. Bugün bir kısmı sosyal amaçlı kullanılan kiliselerin, buldukları yerler; Yukarı Kayabaşı, Sungurbey Mahallesi Rum Kilisesi, Eski Saray Mahallesi, Ermeni Kilisesi, Kumluca, Hamamlı, Konaklı, Fertek, Küçükköy, Yeşilburç, Ballıköy, Hançerli, Hasaköy ve Dikilitaş, Altunhisar, Ovacık, Uluğağaç, Kıçağaç, Tırhan vb yerlerde geç Osmanlı döneminde yapılmış kiliseler mevcuttur.

Doğal turistik yerler

Demirkazık Tepesi; Çok güzel manzaraları olan bu dağ yaz ve kış ayrı güzelliklere sahiptir. Kayak evinin bulunduğu bu dağ, kış sporlarına müsaittir. Dağcılık tesisleri ve alabalık üretme çiftliği vardır.

Köşk; Bor ilçesinin Bahçeli kasabasında yeşillik ve sulak bir mesire yeridir.

Keten Çimeni; Suyu bol, manzarası güzel ve yeşil bir yayladır. Çok büyük bir yayla olup düzlüğü de türkülere ilham kaynağı olmuştur. Niğde'de bulunan en büyük yüz ölçümüne sahip yayladır.

Değirmenli Damlataş Mağarası; Sulardan oluşan sarkıtlarla ve elektrikli aydınlatmasıyla Görülmeye değer bir tarihi eserdir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.3'te verilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şekilde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM10), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat altıılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2018 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2019 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	380	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir "bölge" veya "alt bölge" de veya en azından 100 km ² 'de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim'den 31 Mart'a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	260	250	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir "bölge" veya "alt bölge" de veya en azından 100 km ² 'de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	42	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Çizelge A.4 – Niğde ilinde sürekli emisyon ölçüm sistemleri tesis ve baca sayısı (Niğde ÇŞİM, 2019)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Çimento	1	31
TOPLAM	1	31

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Ögeler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı parti küller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0,06 ve 0,17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂= O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.5 - Niğde ilinde 2018 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler

(Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü- 2019)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Sosyal Yardımlaşma Vakfı Kömürü	Tavşanlı, Tunçbilek	23.277	Temin yerine göre değişiklik göstermektedir.				
İthal Kömür	Yurt dışı	33.415 **	6400 ***	12-31 ***	1 ***	10 ***	16 ***

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

** İl Müdürlüğüne yapılan bildirimlerden temin edilmiştir.

*** Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği standartlarıdır.

Çizelge A.6 – Niğde ilinde 2018 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)

Çizelge A.7 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan doğalgaz miktarı
(Enerya, 2019)

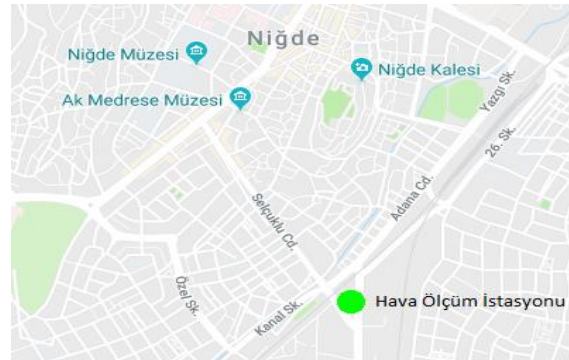
Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	47.884.100	9293
Sanayi	7.693.843	9293

Çizelge A.8 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan fuel-oil miktarı

2018 yılında kullanılan fuel-oil miktarına ilişkin veri bulunmamaktadır.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

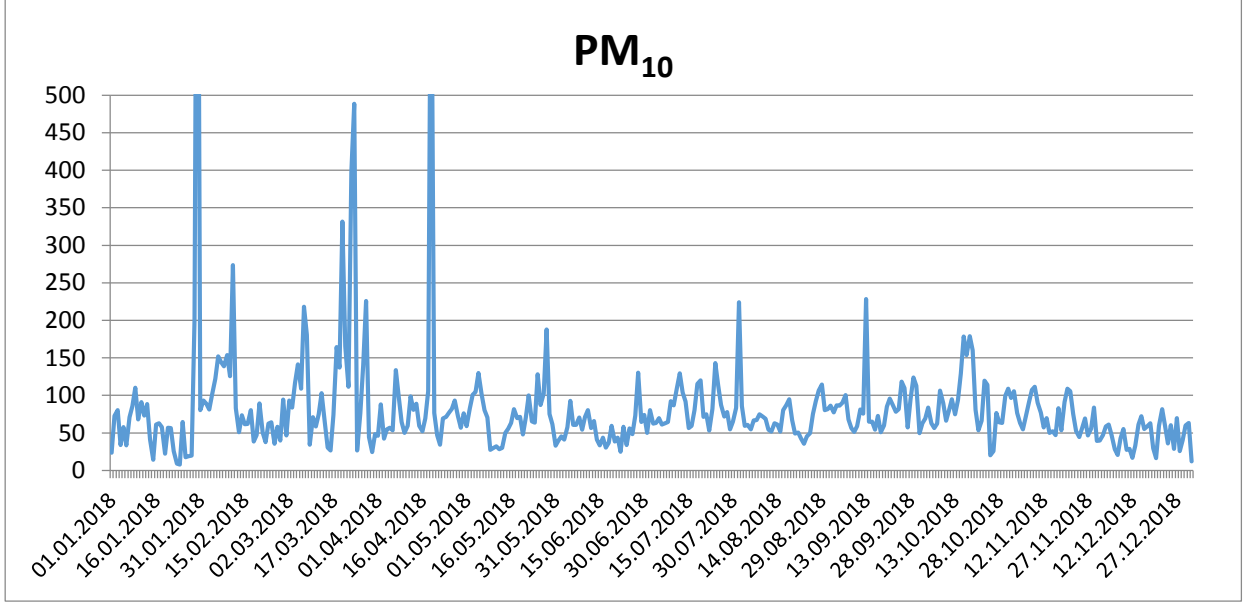
İlimizde hava kirliliği ölçüm istasyonu Çimento Müstahsilleri birliği tarafından hibe edilmiş ve Bakanlığımız tarafından 2006 yılı Şubat ayında kurulmuş olup Meteoroloji Müdürlüğü bahçesinde hizmet vermektedir. İstasyonumuzda Partikül Madde (toz) ile kükürt dioksit (SO₂) ölçümleri yapılmaktadır.

Harita A.1 – Niğde ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri**Çizelge A.9 - Niğde ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler**

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Niğde Merkez	37,966664°K	X					X
(Selçuk Mah.)	34,683344°D						

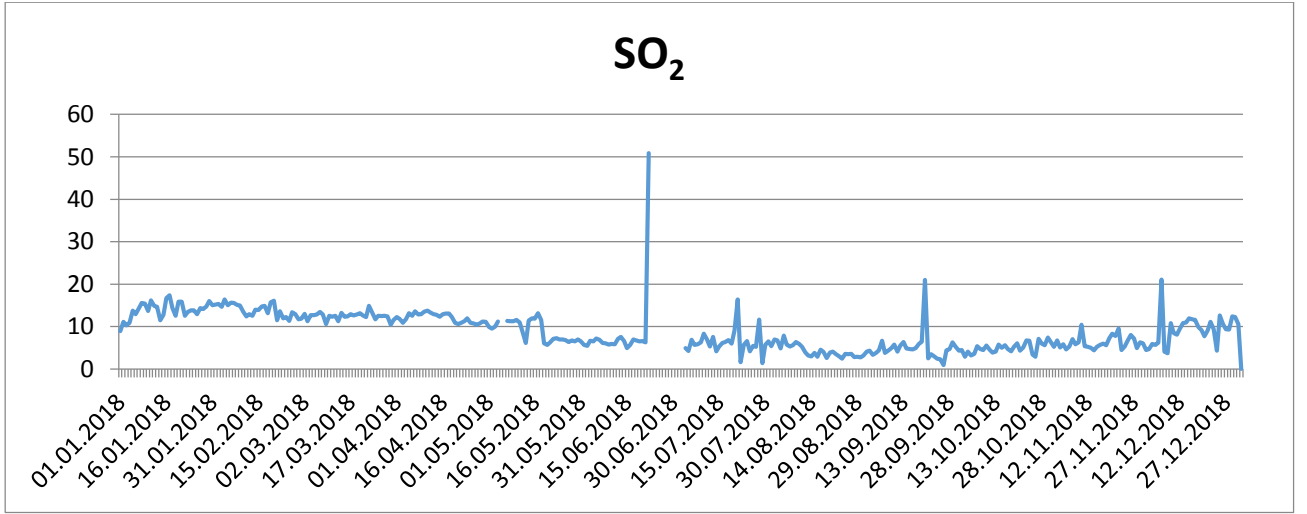
(havaizleme.gov.tr, 2019)

A.4. Ölçüm İstasyonları

Grafik A.1 - Niğde ilinde Niğde Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(havaizleme.gov.tr, 2019)

Grafik A.2 - Niğde ilinde Niğde Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(havaizleme.gov.tr, 2019)

Çizelge A.10 - Niğde ilinde 2018 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2019)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	7	0	54	19										
Şubat	6	0	89	23										
Mart	5	0	125	23										
Nisan	5	0	71	26										
Mayıs	4	0	73	23										
Haziran		1	56	17										
Temmuz	5	0	82	28										
Ağustos	4,3	0	72	26										
Eylül	5	1	84	30										
Ekim	6	0	88	28										
Kasım	8	0	72	26										
Aralık	9	1	46	16										

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

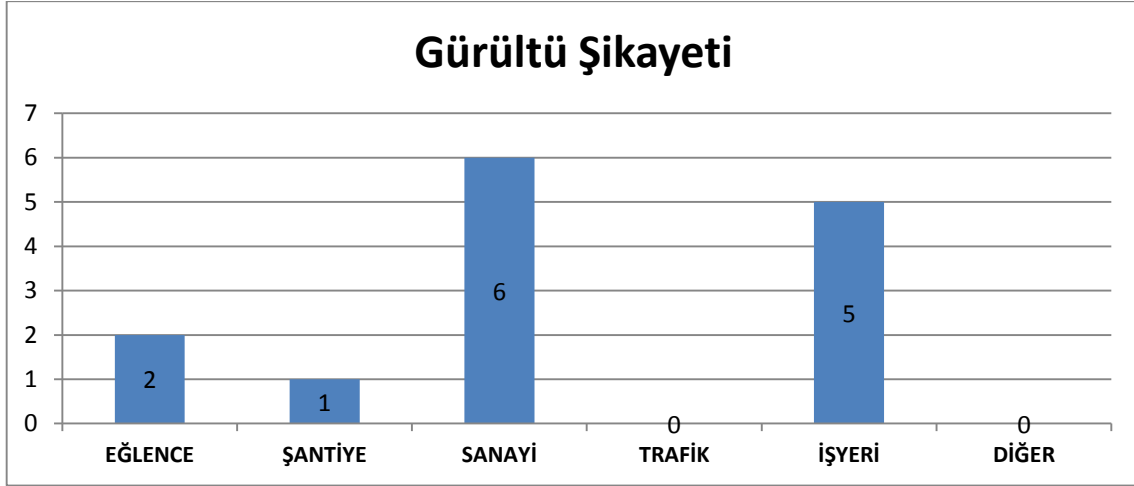
İlimizde motorlu araçlarla ilgili egzoz emisyon ölçümü yapmak üzere, 2018 yılında 10 sabit istasyon ve 1 adet seyyar istasyon olmak üzere toplam 11 adet yetkili egzoz ölçüm istasyonu bulunmaktadır. 11 istasyonda toplam 40.055 aracın egzoz ölçümü yapılarak egzoz emisyon pulu verilmiştir.

Çizelge A.11 - 2018 yılında Niğde ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Emniyet Müdürlüğü ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri (Motorsiklet, traktör, arazi taşıtı, römork, yanı römork vb.)	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
46.181	19.949	5.801	33.356	105.287	-	-	-	-	40.055

A.6. Gürültü

İlimizde gürültü konusunda şikayet bazlı denetimler yapılmaktadır. Genellikle konut altlarında bulunan marketlerden şikayet gelmektedir.

Grafik A.3 – Niğde ilinde 2018 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

A.7. Temiz Hava Eylem Planları

İlde Temiz Hava Eylem Planları ve bu planlar dahilinde belirlenmiş eylemlerin, iş teriminde belirtilen program kapsamında devam etmektedir.

A.8. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Konu hakkında çalışma yapılmamıştır.

A.9. Sonuç ve Değerlendirme

İlimiz hava ölçüm istasyonlarının 2018 yılında yapılan PM₁₀ ve SO₂ ölçümleri verileri incelendiğinde; Hava ölçüm istasyonunda özellikle kış döneminde PM₁₀ ve SO₂ değerlerinin kış döneminde artış olduğu gözlemlenmiştir. Hava kalitesi izleme istasyonuna yaklaşık 3 km. mesafedeki Hıdırlık mevkiinde yoğun bir şekilde yapılan madencilik faaliyetlerinden dolayı PM₁₀ parametresi rüzgârlı günlerde artış göstermektedir.

İlde hava kirletici emisyonların azaltılmasına ilişkin tedbirler Mahalli Çevre Kurulu Kararlarıncı belirlenmektedir. Bu kapsamda il merkezinde toplam kükürt miktarı en çok %0,9 olan ithal kömür kullanılmakta, merkez ilçeler dışında ise toplam kükürt miktarı max %2 olan yerli kömürün kullanımına müsaade edilmektedir.

Kent merkezinde hava kirliliğinin artışında trafikten kaynaklanan kirlilik önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle trafiğe çıkan araçların egzoz gazı ölçümlerini yaptırılmalarının sağlanması ve çevre yollar inşa edilerek şehir içi trafiğinin bir bölümünün şehir dışına taşınması ve hızlandırılması hedeflenmektedir.

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge A.12 – Niğde ilinin akarsuları
(DSİ, 2019)

AKARSU İSMİ	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Tabakhane Deresi	27	1,258		
Uzandı Deresi	20	0,145		
Ören Deresi	18	0,152		
Ömerli Deresi	17	0,690		
Murtaza Suyu	12	0,180		
Uluağaç Deresi	22	0,155		
Kovalık Deresi	10	0,129		
Melendiz Çayı	33,4	1,875	Uluırmak	
Karapınar Deresi	29	0,446	Kızılırmak	
Ecemiş Çayı	30	7,887	Seyhan	
Çakıt Suyu	36	7,038	Seyhan	
Diğerleri				

İlimizde kültür balıkçılığı alabalık üretimi şeklinde yapılmakta olup, toplam 10 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerden Alihoca ve Amcabey 2018 yılında üretimde bulunmamıştır. İşletmelerin 2018 yılı toplam kapasiteleri 378 ton/yıl olmuştur (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018).

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Niğde ili göller bakımından zengin olmamakla beraber oluşum ve gelişimleri birbirinden farklı göllere de sahiptir. Aladağlar ve Bolkar dağları üzerinde buzul aşınması ile oluşmuş sirk gölleri yer almaktadır. Akgöl, Alagöl, Çinigöl, Yedigöl, Karagöl başlıcalarıdır. Hasan dağı göllü dağ üzerinde volkanik krater gölleri yer alırken, Kuzeyde ki Narlı göl ise volkanik çöküntü Nar gölü olarak oluşmuştur. Volkanik menşeli bu göller, göl çanaklarına volkanik kayalardan oluşması nedeni ile acı su karakterindedir. Narlı göl yeraltından sıcak su kaynakları ile beslenmesi nedeni ile mineralce zengin suları acı bir göldür.

Diğer taraftan akarsu yatakları önüne sulama amacı ile inşa edilen setlerin gerisinde de suların toplanması ile de baraj gölleri oluşmuştur. Melendiz dağlarından gelen Kırkpınar ve baldıra dereleri ile beslenen Gebere barajı 1939-1941 yılları arasında inşa edilmiş olup, Kırkpınar, Yeşilburç, Kayaardı bağlarını sulamaktadır. Gümüşler barajı ise hemen gerisinde dağlık alandan inen suların toplandığı, Gümüşler çevresinde elma bahçelerinin sulanması amacı ile inşa edilmiştir. İçinde bol miktarda Aynalı sazan balığı yaşamaktadır. Karasu'nun aşığı mecrası üzerinde kurulu olan Akkaya barajı ise Bor ovasını sulamaktadır. Baraj, bu gün ciddi bir ekolojik kirlenmeyle karşı karşıyadır. Koyunlu, Dikilitaş, Azatlı, Hacıbeyli, Murtaza gölleri de sulama amacı ile yapılmış diğer göletlerdir.

Çizelge A.13 - Niğde ilinde mevcut sulama göletleri
(DSİ, 2019)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
GEBERE	Toprak Dolgu	2.400.000	220	2.300.000	Sulama
GÜMÜŞLER	Toprak Dolgu	3.700.000	350	3.400.000	Sulama
AKKAYA	Toprak Dolgu	5.800.000	1.620	5.700.000	Sulama
MURTAZA	Kaya Dolgu	7.700.000	1.120	3.600.000	Sulama
ALTUNHİSAR	Homojen Dolgu	1.700.000	232	1.200.000	Sulama
YEŞİLBURÇ	Kaya Dolgu	3.240.000	220	-	Sulama
DARBOĞAZ	Kaya Dolgu	1.100.000	190	440.000	Sulama
AZATLI	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	430.000	292	-	Sulama
HANÇERLİ	Kaya Dolgu	470.000	90	-	Sulama
POSTALLI	Zonlu Toprak Dolgu	3.300.000	658	2.300.000	Sulama
ULUAĞAÇ	Toprak Dolgu	4.940.000	690	2.600.000	Sulama
KOYUNLU	Homojen Dolgu	1.700.000	232	1.200.000	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Çizelge A.14– Niğde ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2019)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Toplam Yer Altı Suyu	394

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Yeraltı su seviyesi, Altunhisar’da 1,23 m, Bahçeli’de 0,21m düşmüştür. Son 10 yıl verilerine göre 3 metreye yakın bir seviye düşmesi görülmektedir.

B.1.3. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 30 Kasım 2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği”ne göre yapılacak ve Çizelge B.15 doldurulmuştur.

Çizelge A.15 - Niğde ilinde 2018 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(DSİ, 2019)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yeraltı Suyu	Altunhisar									8,23
Yeraltı Suyu	Aktaş									14,88
Yeraltı Suyu	Çukurkuyu									7,00
Yeraltı Suyu	Şeyhler									3,57
Yeraltı Suyu	Kızılca									7,23
Yeraltı Suyu	Kaynarca									8,83
Yeraltı Suyu	Halaç									30,93
Yeraltı Suyu	Sazlıca									11,09
Yeraltı Suyu	Bereke									49,23
Yeraltı Suyu	Emen									11,27

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde endüstrinin yayıldığı alanlar genel olarak Niğde Organize Sanayi Bölgesi, Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi, Niğde Merkez Ata Sanayi ve küçük sanayi işletmeleridir. Organize sanayi bölgeleri su kaynağı olarak yeraltı suyu kullanmaktadır. Sanayi sitelerinde şebeke suyu kullanılmakta olup, atıksuları kanalizasyon sistemlerine bağlıdır. Niğde Merkez ve Bor Karma Organize Sanayi Bölgelerinin atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Niğde OSB'den deşarj olan atıksu miktarı yaklaşık 730.000 m³/yıl, Bor Karma OSB'den deşarj edilen atıksu miktarı yaklaşık 547.500 m³/yıl'dır.

B.3.1.2. Eysel Kaynaklar

İlimizde 28 adet Belediye bulunmaktadır. Niğde Belediyesinin Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi, Bor Belediyesinin, Altunhisar Belediyesinin ve Çukurkuyu Belediyesinin doğal arıtması mevcuttur. Merkez Aktaş Belediyesi ve Gümüşler Belediyesi, Niğde Belediyesi ile protokol yapmış olup; atık suları Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma tesisinde bertaraf edilmektedir. Diğer belediyelerin kanalizasyon iş termin planları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne teslim edilmiştir.

Kurumlardan Niğde Üniversitesi ve Niğde Kredi ve Yurtlar Kurumu Müdürlüğüne atık su arıtma tesisleri mevcuttur.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde tarım yapılan alan 275.783 hektardır. Bunun 236.098 hektarı tarla, 28.614 hektarı meyve bahçesi, 6.624 hektarı sebze ve 4.447 hektarı da bağdır.

Tarım arazilerinden, sulu tarım arazisi alanı 120.231 hektar, kuru tarım alanı ise 155.552 hektardır.

2018 yılında ilimizde kullanılan gübre miktarı toplam 137.059 tondur. Pestisit miktarı ise 121.951 kg dır.

B.3.2.2. Diğer

Atıklar, Düzenli Katı Atık Depolama Tesisinde bertaraf edilmektedir.

B.4. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Niğde Merkez İlçe

Niğde İl Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 40 adet kuyu bulunmaktadır.

Niğde İli Altunhisar İlçesi

Altunhisar İlçe Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 6 adet kuyu ve 3 adet su deposu bulunmaktadır.

Niğde İli Çiftlik İlçesi

İlçenin su ihtiyacı; 2 adet sondaj kuyusu ve 1 adet doğal su kaynağından sağlanmaktadır. Avlayan Kaptajından alınan doğal su kaynağının debisi 4 lt/sn I. Kuyu 6 lt/sn II. Kuyu 20 lt/sn Debi su kapasitesine sahiptirler. İlçeye su; ilçenin güneyinde Altunhisar yolunun 4. Km'sinde mevcut bulunan 1620 m Rakımlı depodan sağlanmaktadır. Merkeze 3850 metre uzunluğunda Q 150 mm AÇP Boru ile gelmekte bu noktadan sonra 1200 metre Q 125 PVC, 8000 metre Q100 AÇP ve 15000 metre Q 65 PVC borularla dağıtım yapılmaktadır.

Niğde İli Çamardı İlçesi

İçme Su Kaynaklarının kapasiteleri 2010 Yılı ve 2011 yılı itibarıyla normal olup saniyede 14 litre su taşımaktadır. Suların iletildiği boru PVC ve Espas ve bir kısmı demir boru

sağlanmaktadır. İçme suların ilçeye 16 ve 4 km uzaklıktaki yerlerden gelmektedir ve ilçeye dağılımı 50 km yi bulmaktadır.

Niğde İli Ulukışla İlçesi

Yeraltı içme suyu isale hatları 80'lik 3 inç 10 atü, 100'lük 4 inç 10 atü ve 150'lik 6 inç asbestli borular olmak üzere toplam 90.000 metredir. Derin kuyu pompalarından temin edilen içme suları, cazibeli kaynak suları, drenaj ve kastajlardan sağlanan sular olmak üzere ilçeye 3 ayrı sistemden su sağlanmaktadır. Derin kuyu pompalarından yazları tam kapasiteli olmak üzere 9 adet pompadan saniyede 3 inçlik olmak üzere günlük 6000 ton su sağlanmaktadır.

Niğde İli Bor İlçesi

Bor İlçe Merkezine verilen içme suyunun tamamı yer altı kaynaklarından sağlanmaktadır. Faal durumda 13 adet kuyu bulunmaktadır.

Grafik B.4 - Niğde ilinde 2018 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Belediye Başkanlıkları, 2019)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimiz Merkez İlçesi ve Bor İlçesinde 1'er adet olmak üzere toplam 2 adet arsenik arıtma tesisi mevcuttur.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İçme Suyu olarak yer altı suları kullanılmakta olup detaylı açıklama B.4.1.1'de verilmiştir.

B.5.2. Sulama

İlimizde toplam 275.783 hektar alanın 120.231 hektarı sulanmaktadır. Sulama yapılan alanlarda salma, yağmurlama ve damlama sulama yöntemleri uygulanmaktadır.

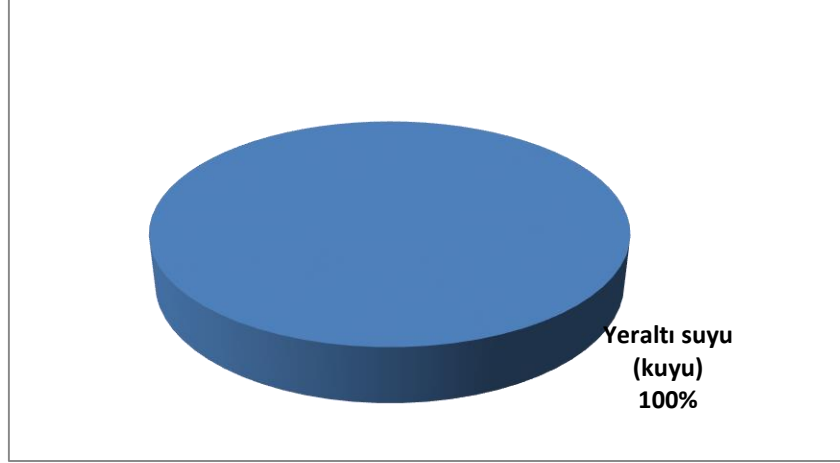
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizdeki toplam 120.231 hektarın 25.000 hektar alanında salma sulama yapılmaktadır. Salma sulamada kullanılan su miktarı ile ilgili bilgi mevcut değildir. Salma sulama yapılan bazı yerleşim birimlerinde sulama kooperatifleri mevcuttur. Salma sulama kullanılan suyun drene edilmesi ile ilgili bilgiler mevcut değildir.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

19.232 hektar alanda damlama sulama, 76.000 hektar alanda yağmurlama sulama yapılmaktadır. Bu tür sulamalarda kullanılan su miktarı ile ilgili bilgi mevcut değildir. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan bazı yerleşim birimlerinde sulama kooperatifleri mevcuttur. Sulama kullanılan suyun drene edilmesi ile ilgili bilgiler mevcut değildir.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Grafik A.5 - Niğde ilinde 2018 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı

(Belediye Başkanlıkları, 2019)

İl genelinde sanayi tesisleri yeraltı su kaynaklarını kullanmaktadır. Endüstriyel sıvı atıkların yer üstü ve yer altı su kaynaklarını kirletmesini önlemek çevreye olan zararlı etkilerini önlemek amacı ile Niğde Organize Sanayi Bölgesinde arıtma tesisi yapılmış olup, işletmeye alınmıştır. Bor Karma Organize Sanayi Bölgesinde arıtma tesisi faal durumdadır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde; su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulmuş hidroelektrik santrali bulunmamaktadır.

B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatiyonel (park, bahçe sulaması, havuz suları gibi) amaçlı kullanılan sular yer altı sularından karşılanmaktadır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Niğde Merkez İlçede kanalizasyon sistemi bulunmakta ve 1 adet fiziksel ve biyolojik atıksu arıtma tesisi ile sonlanmaktadır. Hizmet alan nüfus 151.010 kişidir.

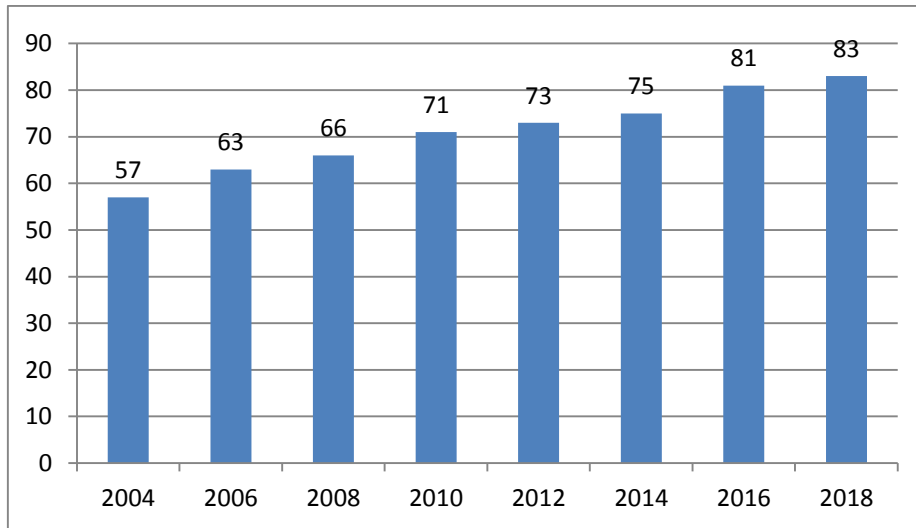
Altınhisar İlçesi'nde kanalizasyon sistemi bulunmakta ve 2 adet yapay sulak alan (doğal arıtma) ile sonlanmaktadır. Hizmet alan nüfus 3.218 kişidir.

Çiftlik İlçesi'nde kanalizasyon sistemi % 85 oranında tamamlanmıştır. Atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Hizmet alan nüfus 4.334 kişidir.

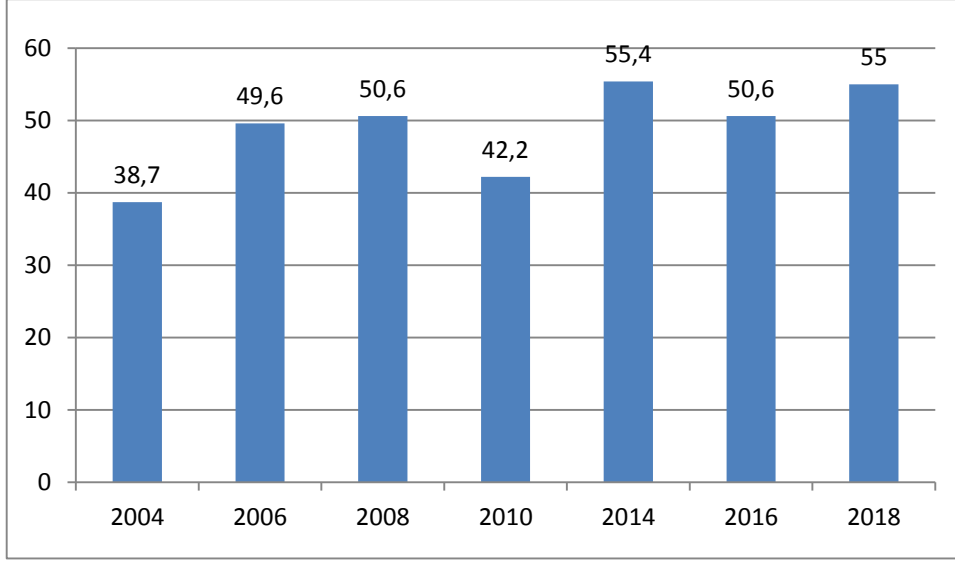
Çamardı İlçesinde kanalizasyon sistemi bulunmakta ancak arıtma tesisi bulunmamaktadır. Hizmet alan nüfus 3.564 kişidir.

Ulukışla İlçesi'nde kanalizasyon sistemi bulunmakta ancak arıtma tesisi bulunmamaktadır. Hizmet alan nüfus 5.781 kişidir.

Bor İlçesinin kanalizasyon sistemi mevcut olup, kanalizasyon sistemi doğal arıtma (stabilizasyon havuzu) ile sonlanmaktadır. Hizmet alan nüfus 41.563 kişidir.

Grafik B.6 - Niğde ilinde 2018 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı
(TÜİK-2019)

Grafik B.7 – Niğde ilinde 2018 yılı atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı
(TÜİK-2019)

Çizelge B.16 – Niğde ilinde 2018 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2019)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	SAİS Kabini Durumu	Deşarj Noktası koordinatları	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi Niğde Belediyesi	x	x		x	x		21,6		Var	Akkaya Barajı		
İlçeler Bor Belediyesi	x			x			10,7		Yok	Emen Ovası		
	Altunhisar Belediyesi	x			x		1,2		Yok	Aliköy Mevkii		
		Çukurkuyu Belediyesi	x			x		1,44		Yok		

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlimiz, Merkez İlçesi sınırları içerisinde bulunan Niğde Organize Sanayi Bölgesine ait 1 adet (Fiziksel-Biyolojik) atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. İlimiz, Bor İlçesi sınırları içerisinde bulunan Bor Karma Organize Sanayi Bölgesine ait 1 adet (Fiziksel-Biyolojik-Kimyasal) atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Çizelge B.17 – Niğde ilinde 2018 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Niğde OSB ve Bor Karma OSB, 2019)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	Sais Kabini Durumu	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
NİĞDE OSB	Faal	4.000	Yok	Fiziksel Biyolojik	0,01	Akkaya Barajı	E:37.946108 N:34.621039
BOR KARMA OSB	Faal	1.500	Yok	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	5	Çürüköz Deresi	E:34.8411 B:37.098

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi İlimiz Hıdırlık Mevkiinde bulunmaktadır. 2013 yılı içerisinde faaliyete başlamıştır. Tesiste yapım aşamasında jeomembran ve kil tabakası serilerek, tesiste oluşabilecek atık suların yeraltı sularına ve toprağa karışımının engellenmesi amaçlanmıştır. Tesiste biriken/oluşan atık suların toprağı ve suyu kirletmemesi için 800 m³ (20*20*2) kapasiteli sızıntı suyu toplama havuzunda biriktirmektedir. Ayrıca; gözlem kuyularından alınan numuneler neticesinde biriken atık suların bir kısmı geri devirle sızıntı suyu toplama havuzuna gönderilirken, bir kısmı da Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisinin uygun bulmasıyla arıtma tesisine deşarj edilmektedir.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Niğde ili kanalizasyon şebekesi ana kolektör hattı ile toplanarak, Sarıköprü, Bucakçayır mevkiinde Belediye Atıksu arıtma tesisinde arıtma işleminden sonra tarımsal sulama amaçlı olarak Akkaya barajına verilmektedir.

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Tarım arazilerinde gübreleme (şeker, nitrat, üre vb.) fazla yapıldığından toprakta pH değeri düşerek asit miktarının artmasına neden olmaktadır. Ayrıca toprak yapısı bozulmaktadır. Atıkların toprak yapısında meydana getireceği zararları ile ilgili Tarım ve Orman İl Müdürlüğüne yapılan bir çalışma olmadığından bu konu ile ilgili bilgiler mevcut değildir.

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında tespit edilmiş kirlenmiş saha ve temizleme çalışması yapılan saha bulunmamaktadır.

Çizelge B.18 - Niğde ilinde 2018 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2019)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirlenici faaliyetler var mı?		X	

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamında yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımına yönelik herhangi bir izin verilmemiştir.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

İlimizde bulunan Maden Kanunu kapsamındaki faaliyetlerin (açık-kapalı, yerüstü madencilik işletmelerinin) ekonomik ömürlerinin tamamlanmasına müteakiben çevreye vermiş oldukları tahribatların rehabilitesi amacıyla Bakanlığımızın çıkarmış olduğu Doğaya Yeniden Kazandırma Yönetmeliği gereğince tüm faaliyet sahiplerinden yeniden kazandırma planı alınmış olup takibi yapılacaktır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.19 – Niğde ilinde 2018 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot		
Fosfor		
Potas		
TOPLAM		

Veri alınamamıştır.

Çizelge B.20 - Niğde ilinde 2018 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler Herbisitler Fungisitler Rodentisitler Nematositler Akarisitler Kışlık ve Yazlık Yağlar	Bitki ve bitkisel ürünlere arız olan zararlı organizmalarla mücadele etmek.		
TOPLAM			

Veri Alınamamıştır.

Çizelge B.21 - Niğde ilinde 2018 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Veri Alınamamıştır)

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Tarımın bütün kollarında kaliteli tohumluk, mekanizasyon, bitki ıslahı gibi etkili koruma tedbirlerinin yanında sulama ve yağışa bağlı olarak gübreleme yapmakta gerekmektedir. Çevre kirliliğine ve doğal dengenin bozulmasına neden olan en büyük etkenlerden biri yoğun olarak kimyasal maddelerin kullanıldığı tarımsal faaliyetlerdir. Üstelik kimyasalların kullanıldığı tarım yöntemi yalnızca çevre kirliliği ve doğal dengenin bozulmasına neden olmamakta aynı zamanda besin zinciriyle tüm canlılara ulaşarak yaşamlarını tehdit etmektedir. Kıraç arazilerde dekara atılacak gübre miktarı toprak yapısına ve yapılacak toprak tahliline göre tavsiye edilir. Bu miktarlar sanayi ürünleri ve sulu arazilerde artırılabilir. Türkiye'deki yanlış tarım uygulamalarından bir diğeri de hayvansal gübre uygulamalarında gübrenin sıvı kısmının, katı kısımdan ayrılmasıdır. Bu yöntem gübrenin azot bakımından zengin kısmının boşa gitmesine sebep olurken amonyak emisyonlarına da yol açmaktadır. Çiftliklerde oluşan hayvansal gübrenin miktarı fazla ise çürütücü kullanılarak, olmadığı durumlarda ise gübrenin toprağa uygulanması yöntemiyle gübreleme gerçekleştirilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken, hayvansal gübrenin emisyonu sebep olmayacak şekilde toprağa verilmesidir.

Kaynaklar:

Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
Niğde Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü
TUİK

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Niğde Belediyesi mücavir alanları içerisinde, işletme, mesken, kurumlardan cadde ve sokaklardan günlük yaklaşık 370 ton katı atık toplanmaktadır. Hali hazırda Niğde ili içerisinde çıkan katı atıklar Düzenli depolama yöntemi ile şehir merkezine 7 km mesafede bulunan Hıdırlık mevki Katı Atık Düzenli Depolama tesisine taşınmaktadır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi tamamlanmış olup; 2013 yılı içerisinde faaliyete alınmıştır. Tesis alanında 3 lot kullanıma hazır halde olup, hali hazırda tesis alanında 1. Lot kullanılmaktadır.

Çizelge C.22 – Niğde ilinde 2018 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri (Niğde ÇŞİM, 2019)

Büyükşehir/il/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama
NİĞKAD-BİR	NİĞDE BELEDİYESİ	151010	151010	140	140	0,93	0,93	5	NİĞKAD-BİR	X			
	İL ÖZEL İDARE	79644	79644	80	80	1,00	1,00						
	ALTUNHİSAR	3268	3268	15	15	4,59	4,59						
	BOR BELEDİYESİ	41563	41563	-	-	-	-						
	ÇAMARDI BELEDİYESİ	3564	3564	10	10	2,81	2,81						
	ÇİFTLİK BELEDİYESİ	4334	4334	15	15	3,46	3,46						
	ULUKIŞLA BELEDİYESİ	5781	5781	15	15	2,59	2,59						
	AKTAŞ BELEDİYESİ	2103	2103	4	4	1,90	1,90						
	ALAY BELEDİYESİ	3384	3384	1	1	0,30	0,30						
	AZATLI BELEDİYESİ	3902	3902	10	10	2,56	2,56						
	BAHÇELİ BELEDİYESİ	2345	2345	2	2	0,85	0,85						
	BOZKÖY BELEDİYESİ	4334	4334	4	4	0,92	0,92						
	DEĞİRMENLİ BELEDİYESİ	2011	2011	2,5	2,5	1,24	1,24						
	DIVARLI BELEDİYESİ	4040	4040	7	7	1,73	1,73						
	EDİKLİ BELEDİYESİ	4787	4787	1,5	1,5	0,31	0,31						
	GÜMÜŞLER BELEDİYESİ	2164	2164	3	3	1,39	1,39						
	HACIABDULLAH BELEDİYESİ	2044	2044	-	-	-	-						

	KARAATLI BELEDİYESİ	3308	3308	5	5	1,51	1,51						
	KARAKAPI BELEDİYESİ	2853	2853	2,5	2,5	0,88	0,88						
	KEÇİKALESİ BELEDİYESİ	1920	1920	1,5	1,5	0,78	0,78						
	KEMERHİSAR BELEDİYESİ	5100	5100	2,5	2,5	0,49	0,49						
	KİLEDERE BELEDİYESİ	5271	5271	-	-	-	-						
	KONAKLI BELEDİYESİ	3250	3250	10	10	3,08	3,08						
	ORHANLI BELEDİYESİ	2554	2554	-	-	-	-						
	SAZLICA BELEDİYESİ	3617	3617	7	7	1,94	1,94						
	YEŞİLGÖLCÜK BELEDİYESİ	5418	5418	9	9	1,66	1,66						
	YILDIZTEPE BELEDİYESİ	2117	2117	-	-	-	-						
	İl Geneli	352.727	352.727										

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları (2017 verisi mevcut)

“Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında 2018 yılı verisi temin edilememiştir.

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

Sıfır Atık Yönetimi kapsamında ilkokulların anasınıfı kısmına ve kamu kurumlarına eğitim verilmiştir.

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C.23 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri ve Öğrenci	55	1167

C.3.5. Ekipman

İldeki sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlara ilişkin bilgiler Çizelge C.24’de verilmiştir.

Çizelge C.24 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
76	38	-

C.3.6. Kompost

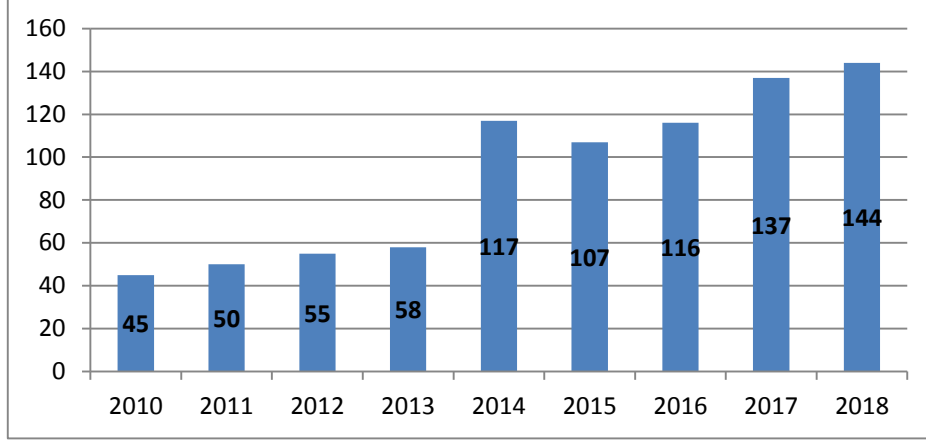
Niğde ilinde kompost üretimi yoktur.

C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge C.25 - Niğde ilinde 2018 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	2.900	98.820
Metal	960	-
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	41.150	-
Cam	-	-
Ahşap	15.820	-
Karışık	631.386	-
Toplam	692.216	98.820

Grafik C.8 – Yıl bazında Niğde ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Çizelge C.26 - 2018 yılında Niğde ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı

Piyasaya Süren İşletme Sayısı (Satış Noktaları Hariç)	116
Piyasaya Süren İşletme Sayısı (Sadece Satış Noktaları)	-
Ambalaj Üreticisi Sayısı	8
Tedarikçi Sayısı	13

Çizelge C.27 - 2018 yılında Niğde ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
1		1	

Çizelge C.28 - 2018 yılında Niğde ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
6	6						

Çizelge C.29 – 2018 yılında Niğde ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu

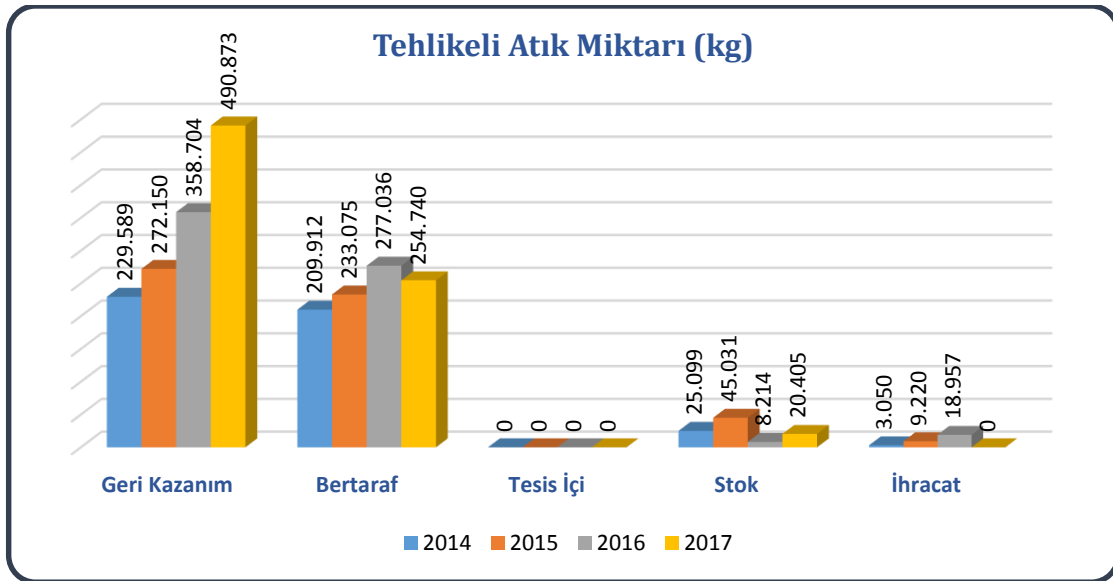
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi	AAYP'ye Dahil Olan TAT Firmaları	AAYP'ye Dahil Olan Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

Niğde ilinde atık getirme merkezi bulunmamaktadır.

C.5. Tehlikeli Atıklar

İlimizde 2 adet tehlikeli atık bertaraf ve 7 adet tehlikeli atık geri kazanım tesisi bulunmaktadır.

Grafik C.9 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

Çizelge C.30 - Niğde ilinde 2017 yılında atık işleme ve miktarı

(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	5.682
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	6.425
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	45.240
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	53.911
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	363.109
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların	17.975

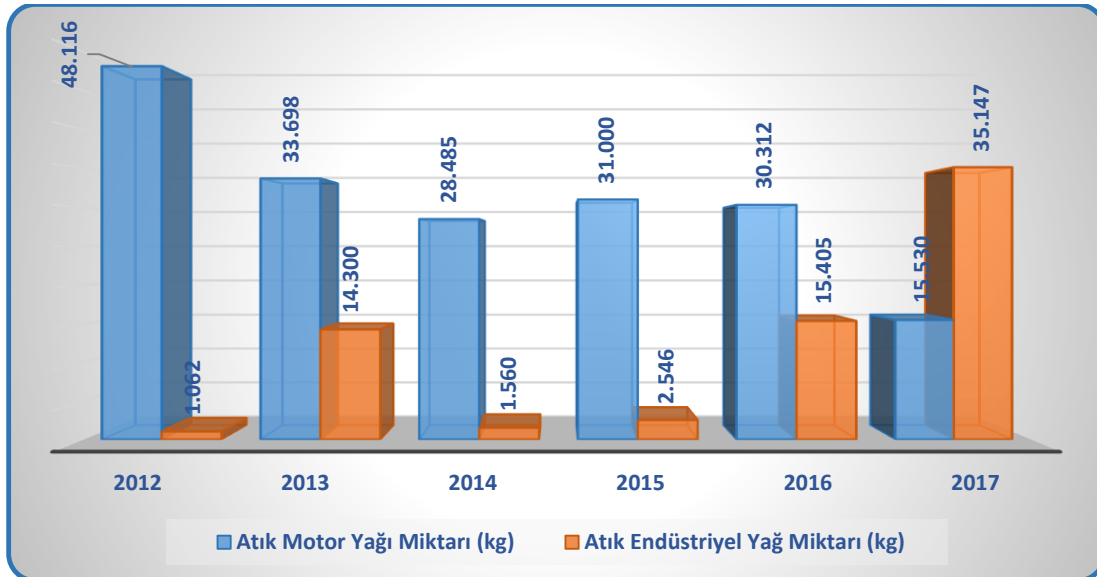

	stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	8
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	249.813
D10	Yakma (karada)	3.940
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	979

Atık Yönetim Uygulamasında 2018 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2017'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.6. Atık Madeni Yağlar

2017 yılı içinde 15,53 ton atık motor yağı ve 35,15 ton yıl atık endüstriyel yağ oluşmuştur.

Grafik C.10 – Niğde ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*

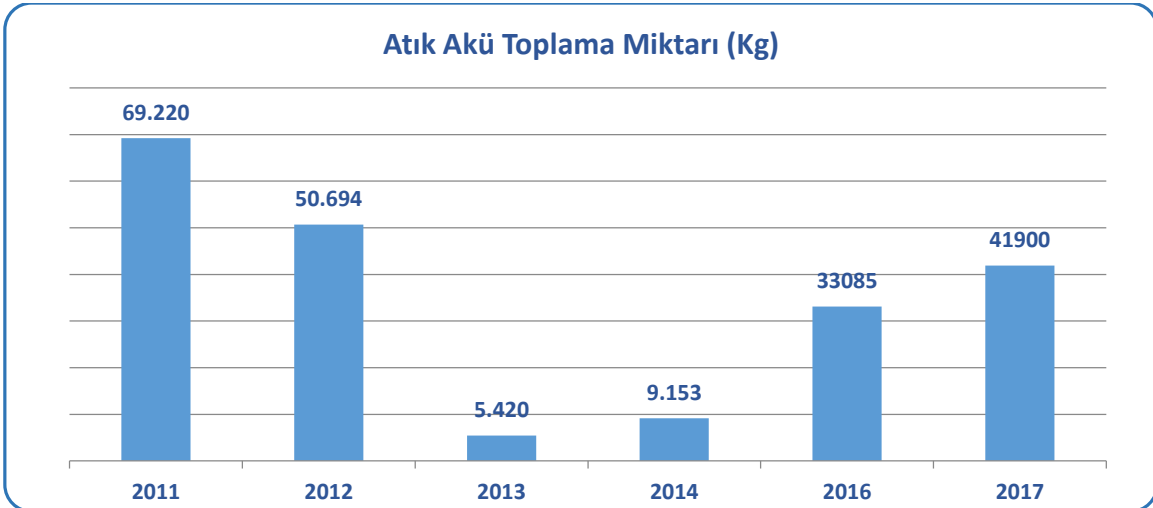
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.31 – Niğde ilinde atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

Yıl	Geri Kazanım (kg)	Bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)	Atık Minimizasyonu (Tesis içi) (kg)
2009	15.750	260	0	0	0
2010	62.140	1.000	0	0	0
2011	57.040	0	0	247	0
2012	53.518	0	0	288	0
2013	50.378	0	0	240	0
2014	26.995	0	3.050	3.618	0
2015	24.326	0	9.220	2.310	0
2016	26.760	0	18.957	1.635	0
2017	50.677	0	0	3.685	0

Atık Yönetim Uygulamasında 2018 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2017'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Grafik C.11 – Niğde ilinde 2018 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

Çizelge C.32 – Niğde ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)

(Atık Yönetim Uygulaması -2019)

2013	2014	2015	2016	2017	2018
5.420	9.153	-	33.085	41.900	29.293

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.33 - Niğde ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)

(TAP İnternet Sitesi, 2019)

2013	2014	2015	2016	2017	2018
413	1.480	1.476	1.198	1.198	1.198

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

Atık Yönetim Uygulamasında 2018 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2017'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

İlimiz genelinde bitkisel atık yağlar Belediye Atölye şefliğinde bulunan depolarda toplanmış ve atık yağlar lisanslı tesislere teslim edilmiştir.

Çizelge C.34 – Niğde ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Niğde Belediyesi-2019)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)		Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ	Diğer (Belirtiniz)	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)

Atık Yönetim Uygulamasında 2018 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2017'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.35 – Niğde ilinde 2018 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2019)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	

* Veri bulunmamaktadır.

Çizelge C.36 – Niğde ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(ÇİMSA, 2019)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Çimento Fabrikası	84	0	0	0	0	0	0	0

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Çizelge C.37 – Niğde ilinde 2018 Yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü –2019)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (kg)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	-	-	1	-	1560

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.38 - Niğde ilinde 2018 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2019)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
1	1		

C.12. Tehlikesiz Atıklar

İlimiz genelinde “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” kapsamında 2018 yılında 6 olmak üzere toplam 23 adet “Tehlikesiz Atık Toplama Ayırma Belgesi” tesis bulunmaktadır.

Çizelge C.39 – Niğde ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Atık Beyan Sistemi -2019)

Atık Kodu**	2017						
	Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %'si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %'si	Bertaraf Yöntemi
020104	7922,7	7922,7	100	R5	-	-	-
040221	61,5	61,5	100	R12	-	-	-
040222	835,9	835,9	100	R12	-	-	-
100102	2792,0	2792,0	100	R3	-	-	-
120103	87,9	87,9	100	R4	-	-	-
120105	1629,1	1629,1	100	R7	-	-	-
150101	1531,2	1531,2	100	R12	-	-	-
150102	473,1	473,1	100	R3-R12	-	-	-
150103	45,5	45,5	100	R12	-	-	-
150104	353,5	353,5	100	R12	-	-	-
150106	1659,5	1659,5	100	R12	-	-	-
150107	274,4	274,4	100	R12	-	-	-
160117	696,7	696,7	100	R12	-	-	-
160118	351,8	351,8	100	R4	-	-	-
170203	949,9	949,9	100	R12	-	-	-
170401	3615,3	3615,3	100	R4	-	-	-
170402	183,3	183,3	100	R12	-	-	-
170405	1252,0	1252,0	100	R12	-	-	-
170407	2605,9	2605,9	100	R4-R12	-	-	-
170411	30,5	30,5	100	R12	-	-	-
170504	2960,0	2960,0	100	R-AHM	-	-	-
191202	106,0	106,0	100	R12	-	-	-
191203	247,3	247,3	100	R4	-	-	-
200101	240,9	240,9	100	R12	-	-	-
200111	16037,3	16037,3	100	R12	-	-	-
200139	28,5	28,5	100	R12	-	-	-

Atık Yönetimi Uygulamasında 2018 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2017'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistik veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik" in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, "**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**" olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde demir çelik sektöründe faaliyet gösteren tesis bulunmamaktadır.

C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Niğde Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi klasik aktif çamur prensibine göre dizayn edilmiştir. Tesis, kaba ızgara - ince ızgara - ön çökeltme - havalandırma havuzları – son çökeltme havuzları - çamur çürütme havuzları – çamur yoğunlaştırma – beltpress ünitelerinden oluşmaktadır.

Çamur yoğunlaştırma havuzlarına ön çökeltme havuzundan %5, son çökeltme havuzundan %0,9 katı madde konsantrasyonunda çamur gelmektedir. Yoğunlaştırma havuzunda yoğunlaştırıcı mekanizma ile karıştırılan çamur %5'e kadar yoğunlaştırılır. Yoğun çamur, çamur çürütme havuzlarına iletilmekte, burada yüzeysel havalandırıcılarla stabilize edilmektedir. Stabilize olmuş çamur belt filtre preslerde susuzlaştırılarak çamur keki haline gelir. Çamur keki katı olarak uzaklaştırılarak düzenli depolama sahasına gönderilmektedir

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge C.40 – 2018 yılında Niğde ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü- 2019)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
İl Genelinde Tüm Belediyelerden 1 Araçla Tıbbi Atıklar Lisanslı Firma Tarafından Toplanmaktadır.	-	-	x	-	183,419	-	x	-	x	NİĞDE

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.41 - Niğde ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	211,507	255,708	237,442	281,290	258,827	183,419

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.42 – Niğde ilinde 2018 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Niğde Katı Atık Düzenli Depolama tesisi inşaatı 17.01.2013 tarihinde tamamlanmıştır. Bununla birlikte İl genelinde oluşması muhtemel tehlikeli atıklar, atık yağlar, tıbbi atıklar, ambalaj atıkları, ÖTL, Maden Atıkları Yönetim Planları, Atık Piller vb. konularda çalışmalar gerçekleştirilmekte olup gerekli denetimler sayesinde atıkların kaynağında azaltılması ve bertarafı konularında çalışmalar sürdürülmektedir.

Çizelge C.43 – Niğde ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	5
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	6
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	6
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	2
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	0

Kaynaklar

Niğde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Sıfır Atık Bilgi sistemi

Atık Yönetim Uygulaması

Atık Beyan Sistemi

TAP İnternet Sitesi

Niğde Belediyesi

ÇİMSA

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür. Yönetmelik eklerinde yapılan değişiklik neticesinde 19/7/2018 tarihinde BEKRA 3 devreye alınmıştır.

Niğde ilinde 2018 yılında, BEKRA 3 bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.44’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.44 – Niğde ilinde 2018 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	7
TOPLAM	9

Niğde ilinde 2018 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.45’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.45 – Niğde ilinde 2018 yılında BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	7
Kapsam Dışı	26
TOPLAM	35

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
BEKRA Yazılımı

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP) tarafından yürütülen “**Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi**” (UBENİS) çalışmalarıyla Türkiye'nin zengin biyolojik çeşitliliği gün yüzüne çıkarılması hedeflenmektedir. Proje ile Ülkemizin sahip olduğu zengin biyolojik çeşitliliğin envanterinin çıkarılması, gidişatının izlenerek korunması için gerekli tedbirlerin alınması ve sürdürülebilir kullanımıyla sağlanacaktır.

UBENİS Projesi kapsamında İlimizin Biyoçeşitliliğinin tespit edilmesi amacıyla “Niğde ilinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter İzleme Projesi”ne 2017 yılında tamamlanmıştır. Söz konusu elde edilen verilerin mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri tabanı sistemine kontrolü yapılarak yüklendikten sonra bu veri tabanı aracılığıyla tablo, grafik ve harita bazında sorgulanabilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliği adına meydana gelecek değişimler izlenebilmesi için bilgiler paylaşılacaktır. Söz konusu veri tabından önce yapılan bilimsel çalışma aşağıda yer almaktadır.

Aynı zamanda 2017 yılında tamamlanan Niğde İli Çamardı İlçesinde yayılış gösteren **endemik bir tür olan Terli sığırkuyruğu (*Verbascum adenocaulon*) Tür Eylem Planı** yaptırılmış olup türün yayılışını koruma altına alınması ve sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik Eylem Planı kapsamında DKMP Müdürlüğü ve paydaşları ile çalışmalar devam edecektir. Aladağlar Milli Parkında flora bakımından toplam 101 endemik takson ve tehlike altındaki takson 68 (66 endemik) bulunmaktadır.

Bolkarlar, Akdeniz Bölgesi'nin en geniş yüksek dağ çayırlıklarına sahip kesimidir. Gerek bu özelliği gerekse sahip olduğu değişik jeomorfolojik yapısı ve derin vadilerindeki mikroklimalar nedeniyle özellikle bitkiler açısından çok sayıda endemik bitkinin yetişmesine uygundur. Güney kesiminde Akdeniz bitki örtüsünün değişik tipleri; kuzey yamaçlarında ise Orta Anadolu'nun karasal ikliminin etkisi ile geniş dağ bozkırları ve tahrip edilmiş, seyrek orman topluluklarına rastlanır. Bolkarlar'ın önemli bir kısmı (özellikle güneyde) Toros iğne yapraklı dağ ormanları (%34) ve Akdeniz yüksek dağ çayırlıkları (%20) ile örtülüdür. Geriye kalan kısımlar ise Orta Anadolu dağ bozkırı (% 16), Toros sediri-gökmar karışık ormanı (%14), Toros iğne yapraklı yaprak döken karışık ormanı (%10), Akdeniz kıvılcık ormanı (%5), Orta Anadolu ova bozkırı (%1)'ndan oluşur. Bolkar Dağları'nın diğer bir özelliği de hem yüksek dağ çayırı biyomu hem de Akdeniz biyomu için A3 kriterine sahip ülkemizin nadir alanlarından biridir. Bolkarlar'a giden en kolay ulaşım yolu, Niğde-Ulukışla-Darboğaz üzerinden sağlanmaktadır. Bu yüzden pek çok bitki ve hayvan türünün bilim dünyasına tanıtıldığı kısmı, Maden Köyü ve yukarısındaki Meydan Yaylası civarı olmuştur. Alanda bitkiler ve bilindiği kadarıyla hayvanlardan 10 kadar Tek Nokta Endemiği bulunmaktadır. Tespit edilen bitki taksonu sayısı 674 olup; 101 takson Türkiye endemiğidir. Bunlardan 21 endemik takson tehlike altındadır. Diğer taraftan yıllık atı sürülerini de alandaki yüksek yaylalarda görmek mümkündür. (KARATAŞ A., KARATAŞ A., SÖZEN M, 2008)

D.2. Fauna

Niğde, Aladağlar ve Bolkarlar gibi biyolojik çeşitlilik yönünden zengin sıradağları içerisinde bulunması nedeniyle flora ve fauna açısından oldukça zengindir. Ulukışla ilçemiz sınırları içerisinde bulunan Bolkar Dağları'nın zirvesinde yer alan Karagöl ve Çiniligöl'de yaşayan Toros Kurbağası Türkiye'de endemik olup; sadece bu küçük buzul göllerinde bilinir. Yine Bolkarlar'da yaşayan Yünlü Kayauyuru ve halk arasında 'arısıpası' denen küçük bir böcekçil türü Türkiye'de endemik türüdür. Çamardı ilçemiz sınırları içerisinde Aladağlar Milli parkı ve Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme sahası bulunmaktadır. Aladağlar Milli Parkında, Önemli Doğa Alanları kriterlerine uygun hayvan kriterleri arasında; 2 endemik kelebek türü, 2 iç su balığı, birer çift yaşamlı ve sürüngen türü ile nesli tehlike altındaki 14 kuş ve 5 memeli türü/alttürü yer alır. (KARATAŞ A.,KARATAŞ A., SÖZEN M, 2008)

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

645 sayılı KHK ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda sayılan korunan alanlar ile diğer ilgili mevzuat kapsamında yer alan sulak alanların, hassas bölgelerin ve uluslararası sözleşmelerle korunan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunmasına yönelik iş ve işlemlerin yürütülmesi görevi, merkezde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce, taşrada ise 15 il merkezinde kurulan Bakanlık Bölge Müdürlükleri ve Bölge Müdürlüklerine bağlı olarak 81 il merkezinde kurulan İl Şube Müdürlüklerine tevdi edilmiştir.

Bu kapsamda **2873 sayılı Milli Parklar Kanunu** ve **4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu** kapsamında sayılan korunan alanlardan olan Niğde İli Çamardı ilçesi sınırlarında yer **Aladağlar Milli Parkı ve Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası** yer almaktadır.

1. ALADAĞLAR MİLLİ PARKI

Aladağlar Milli Parkı Kuruluşu; 06.09.1995 tarih ve 22396 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 95/7144 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. maddesi gereğince; Niğde, Kayseri ve Adana illeri sınırları dahilindeki 55.064 ha lık alan olarak tefrik edilmiştir. Bu Sahanın 22.345 hektarı Niğde ili sınırları içerisinde kalmaktadır.

Aladağlar Milli Parkının Kaynak Değerleri; gerçek anlamda bir jeomorfolojik açık hava müzesidir. Yörenin belli başlı jeomorfolojik karakteri, vadilerle derin biçimde parçalanmış olmasıdır. Bu özellikte **tırmanma ve dağcılık** faaliyetleri açısından önem arz etmektedir.

Aladağlar Milli Parkı orman açısından çok zengin olmamakla birlikte, Emlı vadisindeki ormanı oluşturan hakim türler göknar ve ardıç, sedir, karaçam türleridir. Alanda toplam 101 endemik takson ve tehlike altındaki takson 68 (66 endemik) bulunmaktadır.

Yaban hayatı sakinleri olarak yörede yaban keçisi, vaşak, sansar, tilki, kurt gibi hayvanlara, kuş türü olarak ur keklığı, kınalı keklik, kartal, şahin gibi türler bulunmaktadır. Park alanının kaynak değerleri olarak; Yedigöller, Hacer Ormanı, Aksu Kanyonu, Zamantı Vadisi ve Kapuzbaşı Takım Şelaleleri önde gelmektedir. Ayrıca alanımız Demirkazık Tepesi, Emlı Vadisi ile Acısu kaynak değerlerine de sahiptir.

Aladağlar Milli Parkı, 730 rakamından 3.756 rakıma kadar yaklaşık 3.000 m lik rakım farkına bağlı olarak ortaya çıkan farklı yaşam ortamlarında yaşayan bitki ve hayvan türleri ile muazzam

bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Aladağlar'da 2.000 metreden fazla yüksekliklerdeki alanlar ur keklığın üreme ve barınma alanları olup aynı zamanda kral kartalın egemenlik alanı durumundadır. Yaban keçisine üreme, barınma ve beslenme zamanlarına göre her yerde rastlanabilmektedir. Yaban keçisi, kurt, yabani tavşan, tilki, gelengi, sincap, porsuk, kirpi, oklu kirpi, yaban domuzu, sansar, kakım, gelincik, su samuru, köstebek, tarla faresi, cüce yarasa, nalburlu yarasa ve vaşak önemli yaban hayatı üyeleridir.

Aladağlar Milli Parkında aktiviteler: dağcılık, kampçılık, Yaban Hayatı Gözlem, Foto safari, doğa yürüyüşü vb aktiviteler yapılır.

Yönetim: Her il kendi sınırları içerisinde kalan bölümü ilgili meri mevzuat kapsamında ve Aladağlar Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı kapsamında ilde bulunan Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğünce yürütülmektedir. Planın amacı; jeolojik-jeomorfolojik yapısı, bu yapı içerisindeki karst topografyası ve oluşumları, buzul gölleri ve şelaleleri, floristik özellikleri ve yaban hayatı çeşitliliği ile çok önemli kaynak değerlerine sahip Milli Park'ın, koruma-kullanma dengesini sağlayacak, doğal ekosistem ile insan faaliyetlerinin birlikte yer almalarına olanak verecek uygulama koşullarını, araçlarını ve yöntemlerini geliştirmektir.

2. DEMİRKAZIK YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Kuruluşu; Niğde İli Çamardı İlçesi Demirkazık Dağı'nda bulunan yaban keçilerinden (*Capra aegagrus*) dolayı 1988 yılında 49069 ha lık alan Demirkazık Dağı Yaban Keçisi Koruma ve Üretim Sahası olarak tefrik edilmiştir. Sahanın bir bölümü, 1995 de Milli Park a ayrılmıştır. Saha içerisinde bulunan yerleşim yerlerinin ve tarım arazilerinde Yaban Hayatı Geliştirme Sahası dışına çıkartılma çalışmaları sonucunda, 07.09.2005 tarih ve 2005/ 9453 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 18674 Ha lık alan Demirkazık Yaban hayatı Geliştirme Sahası olarak tefrik edilmiş olup, 16.10.2005 tarih ve 25968 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. Doğa koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzce 2009 yılında Demirkazık Yaban hayatı Geliştirme Sahası Gelişme ve Yönetim Planı yapılmıştır. 2011 yılında Genel Müdürlüğümüz Oluru ile Plan revize edilmiştir.

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında Kaynak Değerleri; Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında flora ve fauna açısından zengin olup, **hedef tür Yaban Keçisi (*Capra aegagrus*) dir.** Alanda Bakanlığımızca her yıl av turizmi faaliyetleri yürütülmektedir.

Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası aktiviteler: Yaban Hayatı Gözlem ve Av Turizmidir.

D.4. Çayır ve Mera

İlimizde toplam 251.053 hektar çayır mera alanı mevcuttur. Mera çalışmaları, 25.02.1998 tarih ve 23272 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4342 Sayılı Mera Kanunu, Yönetmelik ve talimatlar çerçevesinde yapılmaktadır. Mera alanlarımız yıllar itibariyle azalış ve artışlar göstermektedir. Bunun nedeni; ilgili kanun gereği mera alanlarımızın sınırlarının kesin olarak belirlenmesi amacıyla yürütülen tespit çalışmalarıdır ki bu çalışmalar sonucu geçmiş yıllarda mera olarak belirlenen alanlar üzerinde yapılan kadastro ve haritalandırma çalışmalarında alanlarda değişimler görülmektedir. Ayrıca mera alanlarımızın kanunun izin verdiği durumlarda başka faaliyetler için mera vasfından çıkarılması da mera alanlarımızın yıllar itibariyle değişmesine neden olmaktadır. İlimiz mera alanlarının, geçmiş yıllarda bilinçsizce ve aşırı otlatma nedeniyle hem ot kapasitesi hem de florası oldukça zayıflamıştır. İl Gıda Tarım

ve Hayvancılık Müdürlüğünce, bu olumsuzlukları gidermek adına meraları gübreleme ve ıslah çalışmaları yürütmektedir.

D.5. Sulak Alanlar

04/04/2014 tarih ve 28962 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren **Sulak Alanları Korunması Yönetmeliği** kapsamında Niğde Valiliğın 03.09.2014 tarihli olurlarına istinaden 21.10.2014 tarihinde toplanan Mahalli Sulak Komisyonu Niğde ili Ulukışla ilçesi Maden köyü sınırları içerisinde kalan tampon bölge ile çevirili alan **Karagöl-Çiniligöl Mahalli Sulak Alan** ilan etmiştir.

KARAGÖL VE ÇİNİLİ GÖL

Niğde İli Ulukışla ilçesi Maden köyü Bolkar dağlarında 2.650 m yükseklikteki Karagöl yer almaktadır. Çiniligöl ise karagölün, rakım olarak 50 m. yukarısında yer almaktadır. [Karagöl-Çiniligöl](#)'e; [Darboğaz](#) köyüne 8 km, [Maden](#) köyüne ise 15 km uzaklıkta olup karayolu ile ulaşılabilir. En derin yeri 12 m olan tektonik bir göldür. 04/04/2014 tarih ve 28962 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Sulak Alanları Korunması yönetmeliği kapsamında Niğde Valiliğın 03.09.2014 tarihli olurlarına istinaden 21.10.2014 tarihinde toplanan Mahalli Sulak Komisyonu Niğde ili Ulukışla ilçesi Maden köyü sınırları içerisinde kalan tampon bölge ile çevirili alan Karagöl-Çiniligöl Mahalli Sulak Alan ilan edilmiş olup Ulusal Sulak Alan olması için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne teklif edilmiştir. Dünyada yalnız ülkemizde bu gölde yaşayan endemik bir tür olan **Toros kurbağası (Rana holtzi)** bu gölde yaşamaktadır.

Toros kurbağasının (Rana Holtzi) Türkiye’de yayılışı:

Toros Kurbağası (Rana Holtzi) Dünyada yalnız ilimiz Ulukışla ilçesi sınırları içerisindeki Toros Dağlarında 2.560 metre yükseklikteki Karagöl’de yaşamaktadır. Karagöl yaklaşık 60 hektar büyüklükte ve en derin yeri 12 metre olan tektonik bir göldür.

Toros Kurbağası (rana holtzi) Morfolojik özellikleri:

Vücut boyu 7,5 cm kadar olan bu türün derisi yumuşak, ince ve düz nadiren dişilerinde siğiller bulunur. Bas yanlarındaki temporal şeritler barizdir. Erkeklerde iç ses kesesi bulunduğu için bunlar ova kurbağaları gibi ötmezler. Sırt tarafı sarımsı kirli yeşil veya sarımsı pembe olup siyahımsı lekeli. Bu lekeler arka bacaklar üzerinde de bulunur. Karın tarafı genellikle lekesiz pembemsi, bazen sarımsı nadiren de gri beyazdır.

Karagöl ve Çinili Göl aktiviteler: Tabiat yürüyüşü, amatör fotoğrafçılık ve kampçılık yapılan aktivitelerdir.

Kaynaklar: (mülga) Orman ve Su İşleri Niğde Şube Müdürlüğü

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğün görev alanları; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, tabiat varlıkları, özel çevre koruma bölgeleri, doğal sit alanları olup Niğde’de 1 adet anıt ağaç, 1 adet doğal mağara ve 11 adet doğal sit alanı bulunmaktadır.

Çizelge D.46 – Niğde ilinde doğal sit alanları
(İl Müdürlüğü, 2019)

Niğde Doğal Sit Alanları			
Sıra No	Doğal Sit Alanının Adı	Doğal Sit Alanının Bulunduğu Yer	Doğal Sit Derecesi
1	Kitreli Uyuz Göleti	Niğde İli Çiftlik İlçesi Kitreli Kasabası	Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
2	Aladağlar Milli Parkı (Direk Gölü)	Niğde İli Çamardı ilçesi Demirkazık-Pınarbaşı Köyleri – Kayseri -Adana	I.Derece Doğal Sit Alanı
3	Bolkar Dağları Meydan Yaylası-Karagöl ve Çiniligöl	Niğde İli Ulukışla İlçesi Maden Köyü	Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve Kesin Korunacak Hassas Alan
4	Tepebağları	Niğde Merkez Tepebağları Mahallesi	Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
5	Kayardı Bağları	Niğde Merkez Kayardı Mahallesi (Kısmen Ahmet Pınarı Mahallesi), Kısmen Yeşilburç Köyü ve Kısmen Hamamlı Mahallesi	Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
6	Kitreli Uyuz Göleti	Niğde İli Çiftlik İlçesi Kitreli Kasabası	Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
7	Değirmenli Damlataş Mağarası	Niğde Merkez Değirmenli Kasabası	Tabiat Varlığı
8	Kestane Anıt Ağacı	Niğde İli, Bor İlçesi, Balcı Köyü	Tabiat Varlığı
Bakanlığımız Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne Henüz Statü Değişikliği Onaylanmamış İlimizdeki Doğal Sit Alanları			
9	Narlıgöl	Niğde Merkez Narköyü ve Aksaray Sofular Kasabası	I.ve III. Derece Doğal Sit Alanı
10	Nar Vadisi	Niğde Merkez Narköy	I.Derece Doğal Sit Alanı
11	Kayırlı Çayırönü Vadisi	Niğde Merkez Kayırlı Kasabası	I.Derece Doğal Sit Alanı
12	Kayırlı Pınarcık Mahallesi Güneyi Peri Bacaları	Niğde Merkez Kayırlı Kasabası	I.Derece Doğal Sit Alanı
13	Kayırlı Pınarcık Mahallesi Peri Bacaları	Niğde Merkez Kayırlı Kasabası	II.Derece Doğal Sit Alanı

İlimizdeki muhtelif doğal sit alanlarına ilişkin koruma amaçlı imar planı tadilatı talepleri, sit alanından çıkartılma talepleri, ayrıca Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün Arkeolojik Sit Alanları ve tescilli yapılacak yapılar için kurum görüşleri Müdürlüğümüze intikal etmekte olup, bu taleplerle ilgili gerekli incelemeler ve araştırmalar

yapılarak Müdürlüğümüz Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan rapor ile birlikte Nevşehir Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna sunulmaktadır.

Bakanlığımız bünyesinde Ekolojik Temelli Bilimsel Çalışma başlatılmış ve bu çalışma kapsamında doğal sit alanlarının bir kısmında statü ve sınır değişikliği yapılmış olup bir kısmı ise Bakanlığımız onayını beklemektedir.

1. Bakanlığımızca statü değişikliği onaylanan doğal sit alanları şu şekildedir:

1. Niğde İli, Merkez İlçe, Tepe Bağları Mevkii Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14358 sayılı Olurları sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

2. Niğde İli, Merkez İlçesi, Ahmetpınarı Mahallesi, Kayardı Bağları Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 22.08.2017 tarih ve 9899 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

3. Niğde İli, Ulukışla İlçesi, Bolkar Dağları-Meydan Yaylası-Karagöl-Çiniligöl Mevkii Doğal Sit Alanının bir kısmının koruma statüsünün “Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14335 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmış olup diğer kısmının koruma statüsünün “Doğal Sit-Kesin Korunacak Hassas Alan” olarak tescil edilmesine ilişkin karar, Bakanlığımızın onayını beklemektedir.

4. Niğde İli, Çiftlik İlçesi, Kitreli Uyuz Göleti Doğal Sit Alanının koruma statüsünün “Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı” olarak tescil edilmesini ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14356 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

2. Bakanlığımızca doğal sit statüsü kaldırılan alanları şu şekildedir:

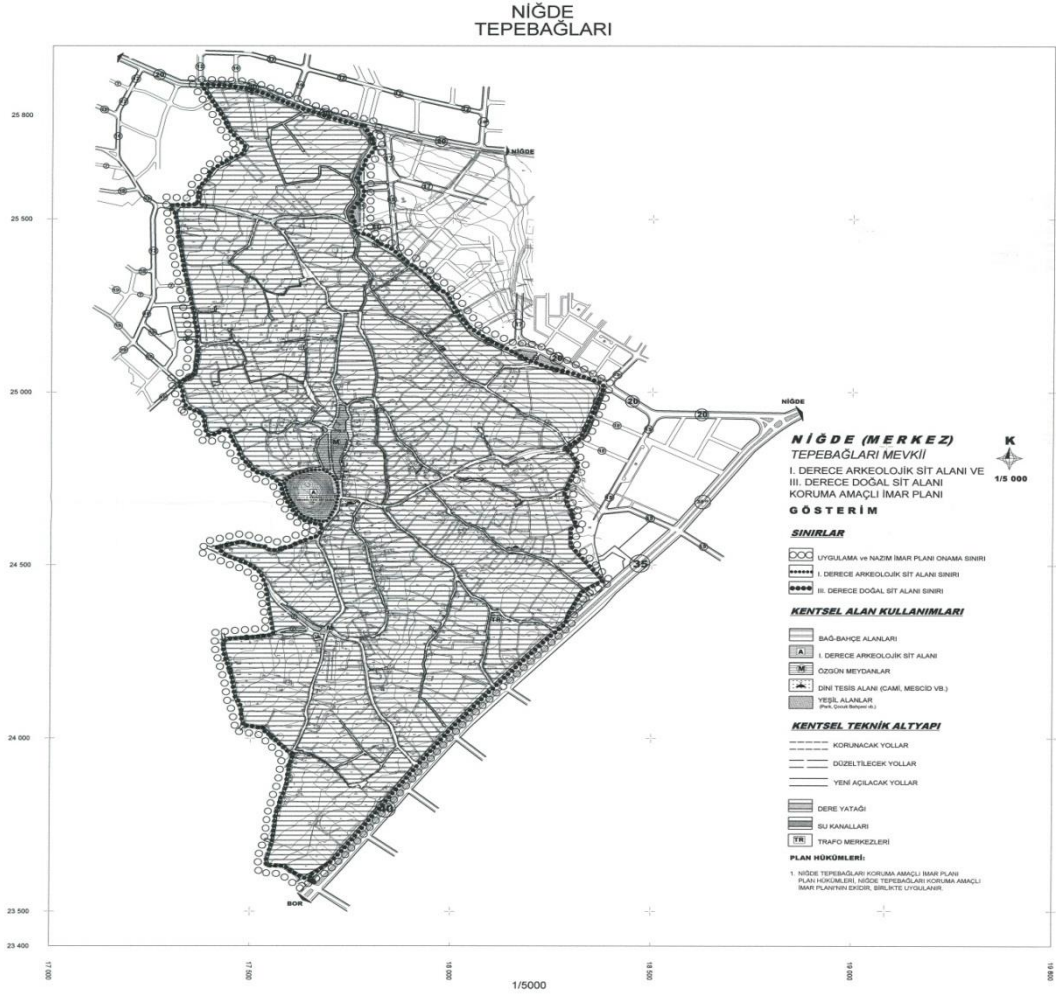
1. Niğde İli, Merkez İlçesi, Gümüşler Doğal Sit Alanının “doğal sit koruma statüsünün” kaldırılmasına ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14335 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

2. Niğde İli, Merkez İlçesi, Gebere Barajı Doğal Sit Alanının “doğal sit koruma statüsünün” kaldırılmasına ilişkin karar, Genel Müdürlüğümüzün 28.11.2017 tarih ve 14356 sayılı Bakanlık Makamı Olur’u ile onaylanmıştır.

TEPEBAĞLARI DOĞAL SİT-SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI ÇALIŞMALARI

Tepe Bağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı içerisinde kalan parsel maliklerinin sitten çıkma, plan değişikliği, imar uygulaması talepleri incelenerek raporlanmış ve görüşülmek üzere Nevşehir Tabiat Varlıkları Bölge Komisyonuna gönderilmektedir.

**Harita D.2 - Tepebağları Doğal Sit-Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
Koruma Amaçlı İmar Planı**

Resim D.1 - Tepe Bağlarından Genel Görünüm 1

Resim D.2 - Tepe Bağlarından Genel Görünüm 2

Resim D.3 – Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 1

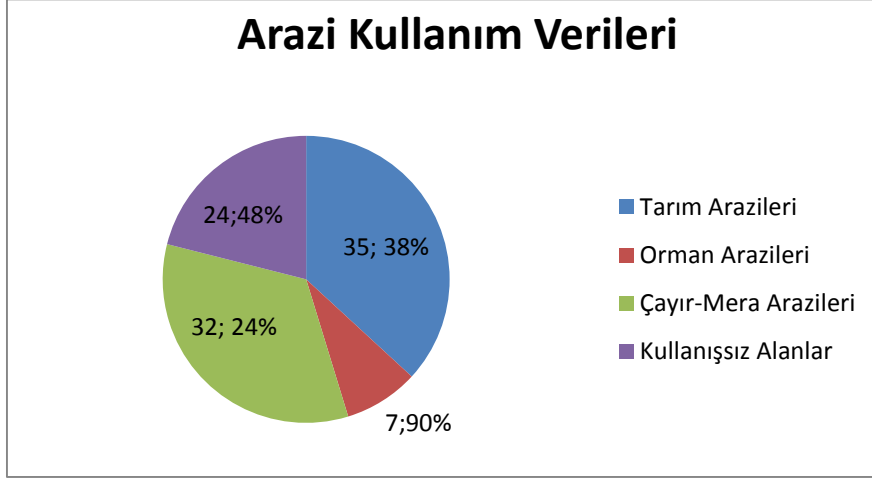

Resim D.4 - Kayardı Bağlarından Genel Görünüm 2

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimizin yüzölçümü 779.522 hektardır. Arazi kullanım durumuna göre dağılımı ise tarım arazileri (%35) 275.783 hektar, orman arazileri (%8) 62.161 hektar, çayır mera arazileri (%32) 251.053 hektar, kullanışsız alanlar (%25) (Taşlık-kayalık, yerleşim yerleri, su kütleleri vb.) 190.525 hektardır.

Grafik E.12 – Niğde ilinde 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

Çizelge E.47 – 2018 yılı için Niğde ilinde arazilerin kullanımına göre arazi sınıflandırılması

(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	45.674	5,86
2. Sınıf Araziler	91.053	11,68
3. Sınıf Araziler	49.061	6,29
4. Sınıf Araziler	76.789	9,85
5. Sınıf Araziler	1.779	0,23
6. Sınıf Araziler	102.360	13,13
7. Sınıf Araziler	314.743	40,38
8. Sınıf Araziler	98.063	12,58
TOPLAM	779.522	100,00

Çizelge E.48 –Niğde İlinde Arazi Kullanım Durumu

(Tarım ve Orman Bakanlığı Corine Veritabanı, 2019)

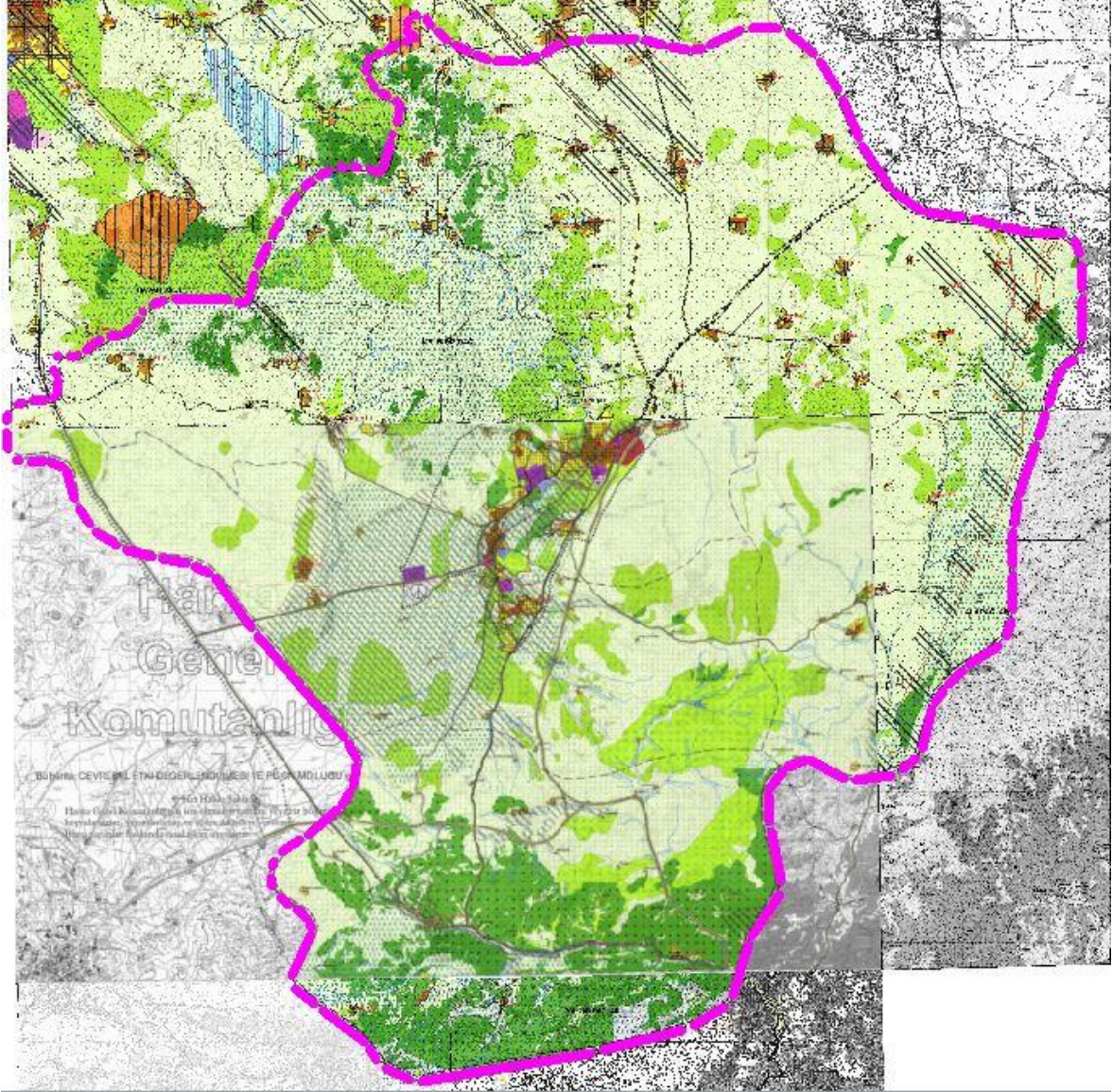
NİĞDE	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ							
	1990		2000		2006		2012	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10.150,54	1,44	11.467,68	1,63	11.326,23	1,57	12.314,84	1,70
2) Tarımsal Alanlar	321.413,38	45,66	321.576,53	45,69	328.542,46	45,42	328.352,19	45,39
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	371.235,31	52,74	369.679,32	52,52	382.243,24	52,84	381.350,05	52,72
4) Sulak Alanlar	838,67	0,12	838,67	0,12	851,94	0,12	851,94	0,12
5) Su Yapıları	241,83	0,03	317,49	0,05	384,34	0,05	479,19	0,07
TOPLAM	703.879,73	100,00	703.879,69	100,00	723.348,21	100,00	723.348,21	100,00

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

1/100.000 ölçekli Kırşehir-Aksaray-Niğde-Nevşehir Çevre Düzeni Planı hükümleri doğrultusunda işlemler yürütülmektedir.

Harita E.4 - Kırşehir-Aksaray-Niğde-Nevşehir Çevre Düzeni Planı

Kaynaklar

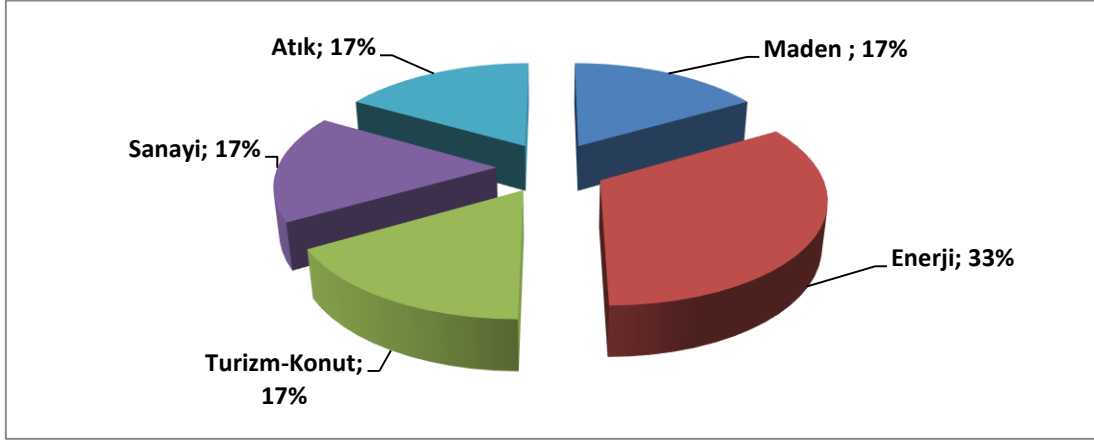
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

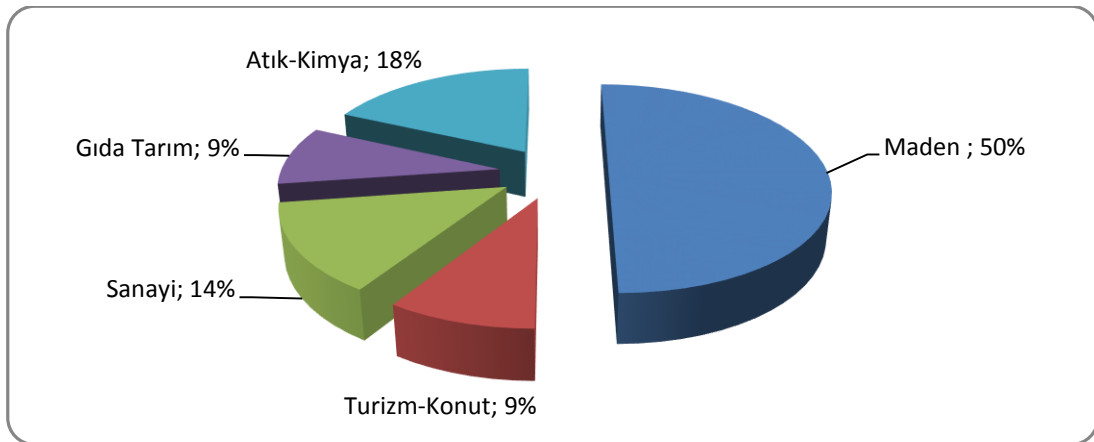
F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.49 – Niğde ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2018 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı
(eced.csb.gov.tr, 2019)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	11	0	3	2	4	0	2	22
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	1	2	1	0	1	0	1	6

Grafik B.13 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı
(eced.csb.gov.tr, 2019)

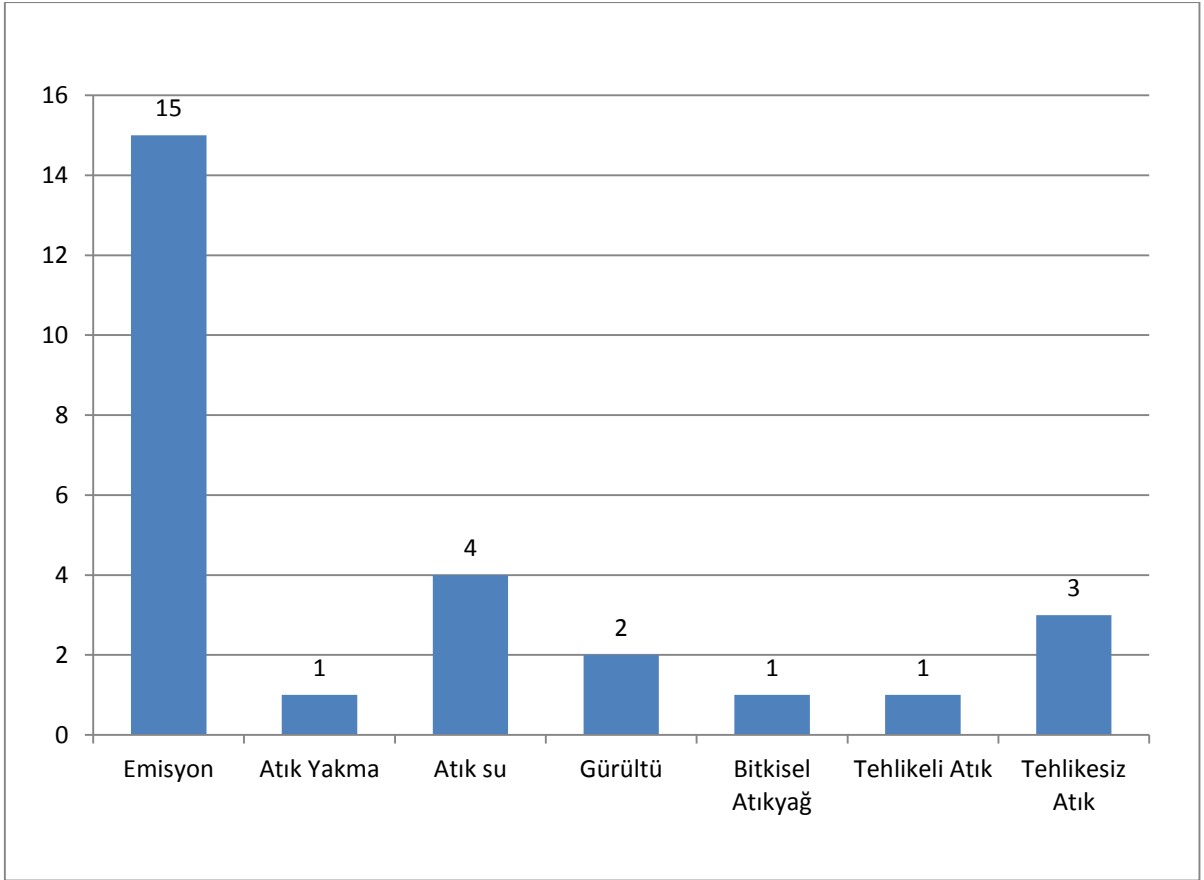

Grafik B.14 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı
(eced.csb.gov.tr, 2019)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.50 – Niğde ilinde 2018 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları (E-İzin Sistemi, 2019)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	7	18	25
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	5	19	24
TOPLAM	12	37	49

Grafik F.15 – Niğde ilinde 2018 yılında verilen Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin sektörlere göre dağılımı (E-İzin Sistemi, 2019)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

e-ÇED Sistemi

e_izin Sistemi

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

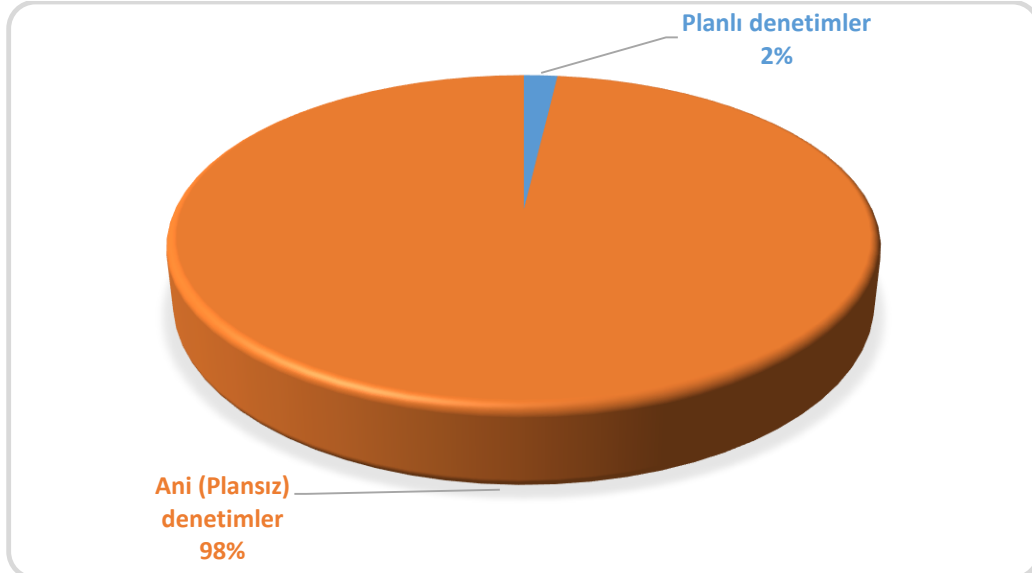
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.51 - Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı

(İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	5
Plansız (ani+şikayet) denetimler	267
Genel toplam	272

Grafik G.16 – Niğde ilinde ÇŞİM tarafından 2018 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

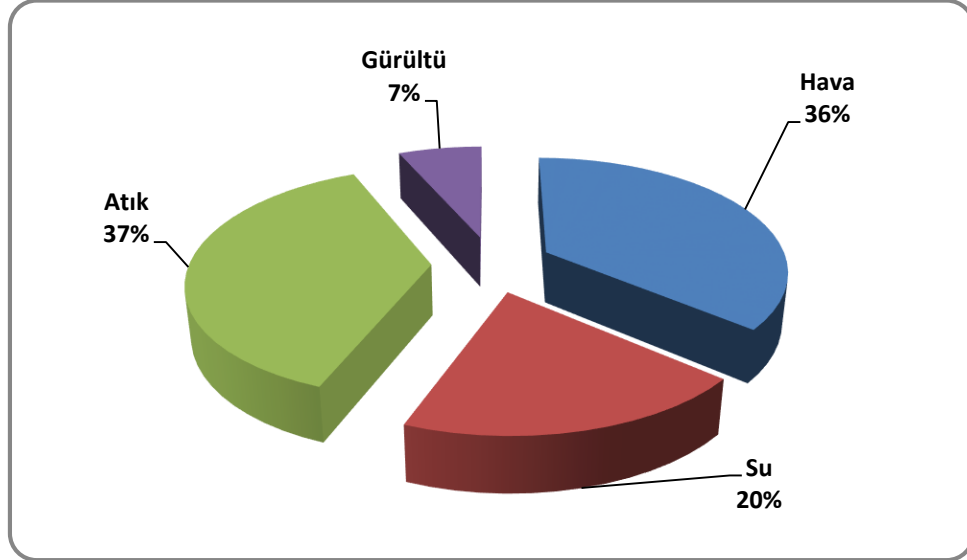
(İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.52 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(e-denetim sistemi, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	77	42	-	80	-	14	74	137
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	74	42	-	73	-	14	74	123
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	96	100	-	91	-	100	100	90

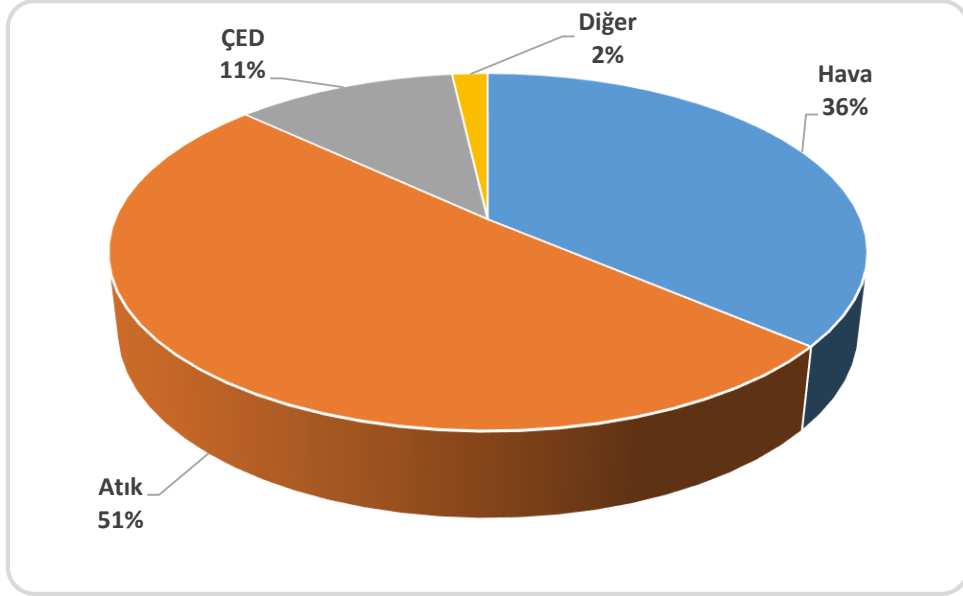
Grafik G.17 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı (İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.53 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim sistemi, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	291.755	0	0	408.457	0	0	90.675	14.578	805.465
Uygulanan Ceza Sayısı	5	0	0	3	0	0	6	1	15

Grafik G.18 – Niğde ilinde 2018 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı
(İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü-2019)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

Durdurma/kapatma kararı verilen firma bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2018 yılı içerisinde 5 adet planlı ve 267 adet plansız denetim olmak üzere toplamda 272 adet denetim gerçekleştirilmiştir. İl Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen bu denetimler; Birleşik Çevre Denetimi, Hava, Su, Gürültü, Atık ve ÇED konuları kapsamında olup, bu denetimler neticesinde Çevre Kanununun ihlalinin tespit edildiği Tüzel/Gerçek Kişilere yönelik 805.465 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Kaynaklar

e-denetim sistemi
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2018 yılı İl Müdürlüğümüz bünyesinde ÇEM (Çevre Eğitim Merkezi) açılmıştır. Her hafta 2 okulun anasınıfı öğrencilerine çevre konulu eğitim verilmektedir. 2018 yılı içerisinde 2.500 öğrenciye bu doğrultuda eğitim verilmiştir.

